Z A P I S N I K

sa sjednice Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije na temu

„Mjere koje se poduzimaju u visokom obrazovanju za suzbijanje korupcije i njihovi učinci"

održane 24. studenoga 2009. u Hrvatskom saboru

u dvorani " Josip Šokčević ", Trg sv. Marka 6

Početak u 12,00 sati

Predsjedava: **DR.SC. ŽELJKO JOVANOVIĆ, DR.MED., MR.OEC., predsjednik Nacionalnog vijeća za praćenje provedbe Strategije suzbijanja korupcije**

PREDSJEDNIK:

Još ćemo pričekati, jer je upravo završila sjednica rektorskog zbora, tako da rektori koji su bili na sjednici su na putu prema Saboru, pa ćemo pričekati. Nadam se ne duže od 5, 10 minuta tako da budu prisutni na samom početku naše sjednice.

Dobar dan svima, poštovane dame i gospodo, uvaženi gosti, članovi Nacionalnog vijeća.

Dozvolite da ne prozivam nikog i ne pozdravljam nikog ponaosob, jer bi potrajalo.

Zahvaljujem se svima koji su došli.

Neću trošiti riječi na one koji nisu došli, jer obično se previše govori o onima koji nisu došli, pa ovi koji dođu budu u sjeni.

Reći ću samo da je poslano oko 100 poziva na brojne adrese, od da krenemo najniže razine, dakle do najviše razine u sustavu znanosti u Republici Hrvatskoj, pri čemu moram ipak izraziti svoje osobno razočaranje što ne vidim nikoga iz Ministarstva znanosti iako je.

…/Upadica se ne razumije./…

A ima. U redu. Nisam vidio. Vi ste onda došli sad u ovoj drugoj turi.

…/Upadica se ne razumije./…

Dobro. Onda se ispričavam gospodi iz Ministarstva znanosti.

19. rujna 2008. dogodila se poznata akcija "Indeks" o kojoj danas nećemo trošiti puno riječi, ali ona je bila jedna od tema u radu ovog našeg Nacionalnog vijeća, pri čemu je puno bitnije ono zbog čega se dogodila akcija "Indeks", a ono što se događalo u samoj akciji "Indeks" i ono kako se on odvija dalje nećemo danas trošiti vrijeme na sam sudski tijek ove istrage.

Bitno je još reći da je temeljem rada ovog Nacionalnog vijeća na sjednicu u veljači 2009., bila je to 10. sjednica, upravo tema bila provedba antikorupcijskih mjera u području odgovornosti Ministarstva znanosti, i tada je na prijedlog prof. Horvatića, člana Nacionalnog vijeća, izabranog iz redova akademske zajednice donio zaključak da je potrebno da ovo Nacionalno vijeće raspravi upravo temu mjera sprječavanja korupcije u akademskoj zajednici.

To je vrlo bitna tema. Evo danas se događa u vrijeme studentskih prosvjeda koji traže besplatno školovanje, koji traže standardizaciju bolonjskog procesa, pa sigurno i tema sprječavanja korupcije, jedna od tema koja može doprinijeti kvalitetnijem standardu studiranja u Republici Hrvatskoj.

Uvodno će u ovu temu govoriti prof. Horvatić tako da ja na samom početku ne želim oduzimati puno vremena profesoru, i svima ostalima koji imaju namjeru uključiti se u rad.

Nekoliko tehničkih detalja. Dakle nakon uvodne riječi prof. Horvatića, zamolio bih gospodina prof.dr. Dražena Vikića Topića u ime ministarstva da kaže nekoliko riječi. Zatim da se ovom skupu obrate rektori koji su nazočni. I onda otvaram raspravu, pri čemu bih zamolio da rasprava svih ostalih sudionika ne bude duža od 5 minuta, jer mislim da u tih 5 minuta se može reći osnovna srž vezano uz temu korupcije.

Na kraju fonogram koji bude vezan uz rad ove sjednice bit će dostupan svima koji to žele, tako da ja ovu sjednicu smatram jednom početnom raspravom na ovu temu.

Nakon toga očekujem da uslijede i druge rasprave koje će imati u konačnici jedan osnovni cilj, a to je smanjivanje korupcije u akademskoj zajednici na najmanju moguću mjeru.

Naravno ona se nikad ne može u potpunosti suzbiti ni u jednom segmentu, pa tako ni u akademskoj zajednici.

Ali složit ćete se samnom da je akademska korupcija nešto što bitno nagriza temelje jednog društva, jer ako ljudi počnu vjerovati da se upis u školu, da se ispit i diploma mogu kupiti, onda

znanje postaje nebitno, onda korupcija počinje cvasti, a borba protiv korupcije je borba protiv siromaštva.

Znanje je najbolji način borbe protiv siromaštva, pa prema tome borba protiv korupcije je borba za društvo znanja.

Ono što još samo želim reći na samom početku, dakle vrlo je bitan taj odnos sveučilišta i njegove autonomije i borbe protiv korupcije.

Ja sam liječnik i nastavni sam asistent pa mogu govoriti dakle o dva segmenta društva u kojem se smatra da ima jako puno korupcije.

Ja uvijek kažem korupcija u zdravstvu, korupcije u akademskoj zajednici ima, ali sigurno ne toliko koliko je percepcija u javnosti, niti toliko malo kao što pokazuju osuđujuće presude.

I kao što u medicini je najgori i najvidljiviji oblik korupcije kada čovjek plaća za svoje zdravlje, za nešto što ne bi trebao, tako je i u akademskoj zajednici najgori način koji je najvidljiviji kupovina ispita.

Međutim, on je vrlo opasan jer nagriza temelje društva, ali sigurno postoje oblici akademske korupcije koji su još štetniji, od javnih nabava na sveučilištima, od koruptivnih rizika u odlučujućim upravljačkim tijelima fakulteta i sveučilišta, od fiktivnih ili putujućih nastavnika, nepotizma, trgovine nastavnim zvanjima, i da dalje više ne nabrajam.

Dakle, akademska korupcija puno je širi pojam od plave koverte koja se daje da bi netko dobio ocjenu u svoj indeks.

Ja bih zamolio prof. Horvatića da nas uvede u našu današnju temu.

Profesore, izvolite.

PROF. HORVATIĆ:

Hvala.

Gospodine predsjedniče Nacionalnog vijeća, poštovani kolegice i kolege.

Mi se svi gotovo dobro poznajemo, ali kao što je pristojnost treba …

…predstaviti sve one koji drži uvodno slovo, pa ću ja samo reći sve one relevantne činjenice koje bi mogle sve suočiti sa pitanjem o mojoj kompetenciji da o tome govorim.

Ja sam član ovog Nacionalnog vijeća u dva mandata kao predstavnik akademske zajednice, gotovo četiri decenije sam nastavnik na sveučilištu, bio sam dekan Pravnog fakulteta u Rijeci i prorektor Sveučilišta u Rijeci, Hrvatski sabor me imenovao članom savjeta Sveučilišta u Zagrebu, a članovi tog savjeta izabrali su me za predsjednika za savjetodavno i nadzorno tijelo sveučilišta i tu sam dužnost obnašao do svoje ostavke u veljači prošle godine.

Bio sam i dekan pravnog fakulteta u Zagrebu, od Hrvatskog sabora sam dobio državnu godišnju nagradu za znanost a nakon toga nagradu i za životno djelo. Velika mi je čast biti profesor emeritu Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu.

Sudjelovao sam u radu brojnih zakona i naplavina na te zakone u sveučilištima i sada moram konstatirati sa velikom skoro bih rekao velikim negodovanjem da se govori o Zakonu o sveučilištima koji potiče i ova pitanja o kojima danas raspravljamo a prije svega o autonomiji sveučilišta i odnosu sveučilišta prema društvenoj zajednici i društvene zajednice prema njima, i kada se radi o drugim pitanjima ne samo o korupciji nego i financiranju itd., a da danas 24. studenoga još nitko nije vidio ni obrise toga nacrta koji bi trebao možda stupiti na snagu već od 1. siječnja. Ali pustimo to.

Ja dakle ne pristupam problemu korupcije u visokom obrazovanju kako bi se to moglo reći izvana, već nastojim uspostaviti ravnotežu i učinkovito suglasje između obaveza i odgovornosti koje imam kao član ovoga Savjeta, odnosno Nacionalnoga vijeća Hrvatskog sabora za praćenja provedbe strategije, i moj spoznaja o svim problemima u visokom obrazovanju kao dugogodišnji član akademske zajednice.

U tom uspostavljanju ravnoteže između mene kao člana nacionalnog vijeća i kao nastavnika koji dijeli sa vama brojne probleme i pitanja, htio sam fokusirati samo na dva ili tri pitanja, i moje izlaganje će biti relativno kratko za ovu odluku.

Prije svega, jedno od bitnih pitanja, neću se baviti problemom definicije korupcije, ima toliko definicija korupcije koliko ima i fenomenoloških oblika korupcije.

Jedanput je to davanje mita i primanje mita kao najtransparentniji i najskriveniji oblik korupcije do telefonskih poziva u kojima nema nikakvih financijskih interesa ali ima podupirajućih poticaja za učiniti nešto ili nešto propustiti, što je to kako mi pravnici kažemo kontra lege ili pretrlegen, nije sasvim protivno zakonu koji puta ali je uz zakon ili mimo zakona.

Sve su to oblici korupcije koje možemo podijeliti u akademskoj zajednici i u visokom obrazovanju kao u nekim drugim djelatnostima na primjer u medicini i u pravosuđu to su mi dosta dobra komparativna područja na dva oblika ponašanja koruptivna ponašanja koja po svojem sadržaju i težini valja razlikovati a često puta se i preklapaju.

Prvi je onaj koji se očigledno suprotstavlja etičkim i moralnim standardima i načelima u akademskoj zajednici i visokom obrazovanju i znanstvenim krugovima časnih ljudi koji obavljaju dužnost koja ima je povjerena uz niz poteškoća u njihovom izboru do konačnih zvanja redovitog profesora u trajnom zvanju.

Ta etička i moralna načela koja se skoro bih rekao svakodnevno krše bez sankcija, jer se smatraju normalnim načinom komunikacije među kolegama, a u njima se skriva zapravo pitanje međusobnih obveza koje traju, traju i traju, a nikada nema ni obilježja ni jednog kaznenog djela, i čini mi se da je tu suština problema, kada nema kaznenog djela a ima koruptivnog ponašanja to treba jasno vidjeti prije svega polazeći od samoga sebe.

Drugi dio korupcije u visokom obrazovanju se nalazi ondje gdje su evidentno obilježja kaznenog djela ostvarena ali nema problem, zbog čega. Nema progona i zbog one bazične nekažnjive korupcije međusobnih odnosa koji su tako izgrađeni, pa ne bumo valjda sad, oprostite na ovom kajkavskom, mogao bih i na čakavskom, pa nećemo valjda sada jedan drugoga proganjati unutar naše zajednice, pa dosta nas izvana proganjaju.

I sada dolazimo do drugog temeljnog pitanja a to je pitanje autonomije.

Ja mislim da autonomija kako je definirana u Ustavu daje, jučer je rektor zagrebačkog sveučilišta, ja mislim da je bilo na televiziji kamo je dospio a ovdje ne, što mu izričito zamjeram rekao da je autonomija krhka biljka. Ja ne znam zašto bi bila krhka biljka, autonomija je vrlo čvrsto stablo samo ga treba njegovati, i ono je stablo koje raste nekoliko stotina godina ovdje u Zagrebu, starije od platana na Zrinjevcu. Ali ako se ta autonomija, penjući se po tim stablima stalno kljašti i grebe se kora, onda to stablo nema šanse da daje lijepu hladovinu po ljeti i prekrasan izgled u zimi. To je stablo a ne krhka biljka.

Ali to stablo kako je definirano po našem Ustavu članku 64. je vrlo siromašno definirano. Piše u članku 64. Ustava jamči se autonomija sveučilišta stavak 1., stavak 2. sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju u skladu sa zakonom.

Reklo bi se da je autonomija sveučilišta ograničena samo na odluke u svom ustrojstvu i djelovanju u skladu sa zakonom, znači moramo pogledati zakon. A u kojem zakonu piše detaljno što je autonomija sveučilišta. Pa onda neki tumače da mogu zaštitari ući kao u Rijeci ili ne, da treba legitimirati studenta kada ide na prosvjed a drugi kažu ne autonomija sveučilišta je otvoreno sveučilište, kao u vrijeme kada su fenetrirali, bacali kroz prozor i htjeli bacati kroz prozor nastavnike prije 2. Svjetskog rata na Zagrebačkom pravnom fakultetu, jedanput lijevi, a drugi put…

Ali mi moramo u Zakonu o sveučilištima sada definitivno i definirati što je autonomija. Pragmatički, u čemu se sastoji autonomija naročito u odnosu na izvršnu vlast.

Na Ministarstvo visokog obrazovanja, obrazovanja znanosti i športa ali koje pokriva visoko obrazovanje, zašto? Jer meni se čini da i kada se radi o korupciji, kada se radi o nadzoru, onda se tu ovisno kako se gleda iz kojih pozicija smatra da izvršna vlast ne treba dirati u autonomiju nekim osobitim kontrolama a da o revizijama financijskog poslovanja itd. ne treba govoriti jer je zapravo to

diranje u autonomiju sveučilišta, a kada treba od države dobiti ono što se misli da se dobije, onda ta autonomija prelazi u državnu instituciju koja je direktno iz proračuna isfinancirana do kraja, do kraja. Osim naravno onih koji se samo financiraju gdje opet postoji onaj dio samo financiranja koji je neophodan za funkcioniranje, jer država nema dovoljno sredstava, ali je istovremeno i mogući izvor korupcije od banalnih slučajeva kome će se iznajmiti bez javnog natječaja onaj automat koji po pet kuna šiba kavu ili coca-colu. Pa se čini da to nema nikakve veze ili da je to autonomija dekana ili nekoga drugoga.

Još samo dvije riječi o autonomiji. Ne radi se samo o autonomiji sveučilišta, nego se radi o autonomiji i o definiranju autonomije sastavnice sveučilišta, koji često puta prelaze zakonske mogućnosti autonomije sastavnica sveučilišta, a da ne govorimo o faktičnoj, pragmatičkoj autonomiji katedara i zavoda unutar sastavnice sveučilišta "Noli tangere circulos meos" nego moje poslove i budimo na miru. Budimo suglasni kada tražimo financiranje države za znanstvene projekte, idemo si jedan drugome na ruku, ali u pitanju studenata u pitanju broja sati koje ja provedem faktički, u pitanju svega ostaloga "Noli tangere circulos meos". Vrata do vrata svaki je autonomija za sebe. Govorim iz iskustva, gdje to nije to su rijetki izuzeci, svaka čast onim fakultetima na kojima se to uspjelo pravovremeno prevenirati.

Još nešto. Odlučni dio za tumačenje autonomije čini mi se da je u izjavi Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika od 22. rujna 2008. povodom akcije "Indeks" gdje smo se izjasnili i cijela akademska zajednica o pretjeranom medijskom praćenju na potpuno neprikladni način do obeščašćenja svih mafija na sveučilištu itd. i gotovo se blokirao rad onih koji pošteno i savjesno rade.

Ali to nećemo sada. Nego u toj izjavi se kaže: "Društvo sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika smatra da odgovorna tijela u okvirima" sada inzistiram na ovom "u okvirima prava i obveza utvrđenih zakonima i statutom sveučilišta, dužna su uspostaviti učinkoviti sustav mjera i nadzora radi prevencije i sankcioniranja svih oblika korupcije", dakle iznutra, ne čekajući da policija dođe izvana. To se nije smjelo dogoditi.

I te, sada tu dolazimo do glavne točke odlučnog dijela za tumačenje autonomije, "i te mjere moraju biti usuglašene sa dužnostima i obvezama ministarstva nadležnog za obrazovanje i znanost i prema nacionalnom antikorupcijskom programu Hrvatskog sabora i akcijskom planu Vlade Republike Hrvatske".

Tu je sveučilište unatoč sve svoje autonomije kao god je tko tumačio, duboko uronjeno u sve akcije i Ministarstva znanosti i Hrvatskog sabora i izvršne vlasti putem Vlade Republike Hrvatske.

I na kraju. Čini mi se da jedan od načina o kojima bi se moglo o korupciji govoriti na drugi način nego do sada sa uspješnijim rezultatima, ne u proganjanju korupcije, nego u čišćenju sveučilišta opće visokog obrazovanja od percepcije o korupciji do jasnog stajališta o tome da korupcije ima i da se ona može prevenirati na određeni način sustavno, metodološki ispravno na svim razinama, jer nije samo na sveučilištima koji su zahvaćeni akcijom, sastavnicama Sveučilišta u Zagreba koji su zahvaćeni akcijom "Indeks", a tu su još i nepravomoćne još presude, odnosno nisu još presude pale nakon godinu i po. Slika tako idilična u drugim fragmentima visokog obrazovanja, niti je tu baš pogođeno kao jedini primjeri koje treba kazneno-pravno progoniti. Dakle, istina je negdje drugdje.

Prema tome, ono što mislim da bi trebalo u budućnosti i vama prepuštam na prosudbu u raspravi, trebalo bi da u akademskoj zajednici javnosti se mora jasno razlučiti korupcijsko djelovanje pojedinaca od zakonitog i časnog rada velike većine ostalih nastavnika i djelatnika u visokom obrazovanju i potrebno je ne samo radi istine, već i radi neometanog rada, prvenstveno radi nastavnih obveza prema studentima na sveučilištima i drugim visokim učilištima, ustrajno i na transparentno, inzistiram na tom izrazu koji je popularan, ne kroz Transparency International nego na vidljiv jasan i razumno učestao način, dakle u razumnim rokovima, svaka tri mjeseca, svakih pola godine, na kraju svakog semestra, obavještavati javnost o postignutim mjerama o suzbijanju korupcije na visokom obrazovanju, na sveučilištu, na visokim učilištima i na pojedinim fakultetima. I što je učinjeno, da li je

nešto pronađeno, da li se represivno djelovalo bilo disciplinski, bilo stegovno, bilo prijavama. I time bismo zapravo učini se istovremeno suzbijanje krive percepcije, ali bismo doprli do istoga.

I na kraju dopustite mi u sudačkoj naknadi jednu anegdotu iz mog osobnog iskustva. Kada sam bio dekan, to su bile prve ratne godine '90.-te na Pravnom fakultetu u Zagrebu još su se klasifikacijski prijemni ispiti radili sa tajnim pitanjima koja su čuvali prodekani u kasama itd. ali ja sam čuo pet dana prije klasifikacijskih ispita da se ta pitanja prodaju u kazališnoj kavani za 200 ili 300 maraka. To je strašno. Kako je došlo do tih pitanja da ta pitanja idu u javnu prodaju?

Onda sam putem jednog tajnog "undercovera" prijatelja od mog prodekana, sada već pokojnog poslao da on kupuje po trostrukoj cijeni ta pitanja da ih donese, da ja vidim stvarno jel se to. On je lutao i po kazališnoj kavani i po onom Tip-topu i po onim birtijama okolo i tražili da im dam 500 maraka, ne 200. Dajem tisuću maraka, dajte mi pitanja. Nisu oni njega pročitali, ali on ta pitanja nije našao, jer ta pitanja nisu cirkulirala. Ali su pitanja cirkulira, fama je cirkulira da se pitanja kupuju i prodaju i neki su čak i sastavljali pitanja i prodavali, pa poslije su nestali. Jer to nisu bila pitanja koja su se dala. Oni su rekli sada ćemo objaviti pitanja. I tako smo počeli objavljivati pitanja.

Ali ima jedna druga strana medalje. Jedan roditelj moj prijatelj iz djetinjstva, došao me moliti, skoro bih rekao na koljenima, to je bila '92. godina, da mu upišem sina iako je bio daleko ispod crte na klasifikacijskom ispitu, kao redovnog studenta. Ja sam rekao da ja to ne mogu učiniti, jer takvih primjera ima puno, neka se upiše kao izvanredni. Znam, ali kao izvanredni student će ići u vojsku i svašta mu se može dogoditi da je nekakav redovan student. Ja kažem ja to ne mogu učiniti. Dobro, hvala ti i otišao je razljućen.

Ja sam prestao biti dekan i kada sam ispitivao studente nakon dvije godine ili tri godine na mom kolegiju, onda mi je došao taj indeks pod ruku i taj student o kojem je bila riječ i koji nije bio upisan mojom privolom kao redovni student te '92. godine.

Pogledam u indeks, boga mi on je bio upisan kao redovni student. Sada me pitajte, a što sam poduzeo povodom toga? Ništa. Kajem se.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala profesoru Horvatiću na uvodu.

Sada bih zamolio da za govornicu dođe državni tajnik u Ministarstvu znanosti profesor doktor Dražen Vikić-Topić. Ministarstvo znanosti jedno je od nositelja Strategije borbe protiv korupcije u Hrvatskoj. Njegovo izvješće smo razmatrali kao što sam rekao u veljači. Zamolio bih profesora da da svoj osvrt na ovu temu.

Izvolite.

DRAŽEN VIKIĆ-TOPIĆ:

Hvala lijepo.

Poštovani gospodine predsjedniče, profesore Horvatić, dame i gospodo uvažene kolegice i kolege.

Apsolutno se moramo trajno i učinkovito suprotstavljati svim oblicima korupcije, zloupotrebi položaja i pogodovanja. To uopće nije sporno, ja mislim da mi to i radimo.

Međutim, drago mi je što je profesor Horvatić isto spomenuo ništa zapravo nije ni crno ni bijelo. Život je uvijek neka sredina, neko sivilo i tako ovu aferu koju smo imali "Indeks" sve nas je to pogodilo jer su prije uvijek kolale neke fame. Evo, sad ne netko i pronađen tko je to radio. Međutim, idemo gledati ja sam kemičar pa ja uvijek nekako volim te brojke, numeriku.

Mi imamo 15 tisuća znanstvenika u Hrvatskoj, ovdje se radi puno. Pazite, ako nađemo jednog koji koruptivno se ponaša to je puno. Ali idemo malo numeriku. Na 15 tisuća predavača i znanstvenika to je oko stotinjak ljudi, to je manje od 1%. To ima u svakoj državi. Ja sam boravio u Americi i dosta godina radio i bio sam svuda okolo. Toga nažalost svuda ima jer to su određeni izazovi za pojedine ljude, to je stvar moralnih vrijednosti koje ljudi nose uz sebe. Naravno da se mi protiv toga

moramo boriti, moramo imati zakonske okvire za to. Mi ih imamo u postojećem Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju. Sad je to još ojačano sa ovim novim Zakonom o osiguranju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju i svim ovim slijedećim zakonima koji će doći ti elementi će se morati jačati. To je prvo zbog nas ali i zbog našeg pristupa Europskoj zajednici. To su neki zahtjevi koji se postavljaju. Mi postojimo i postoji Odbor za etiku Sabora, postoji niz tijela i vijeća koji to ustvari rade, i naravno tu je ministarstvo. Ja sam na ministarstvu 2005. godine i moram reći da smo mi dobivali priličan broj raznih dopisa, primjedbi. Mi smo uvijek reagirali, čak i kad je bilo anonimno nepotpisano meni kažu kolege pa nije to vaše. Ne, ja šaljem onome na koga je upućeno da nam se ta osoba očituje i to se puno puta desilo. Svaki puta smo to tražili.

Što se tiče autonomije du bih se složio s profesorom. Autonomija se odnosi na znanstveni, stručni, visokoškolski rad, nema nigdje potpune autonomije. Ne možete imati potpunu autonomiju, dobivati financije od nekoga i biti prema nekome obavezan.

Ministarstvo je često i ja osobno budući da sam ja u prošlom mandatu bio za znanost i tehnologiju a sad sam za znanost i visoko obrazovanje državni tajnik. Ja sam osobno često zvao, slao upravne nadzore i na institute i na fakultete da dobijemo informacije određene koliko je bilo u našoj, ponavljam ja sam kemičar .../Govornik se ne razumije./... koliko je bilo nama dozvoljeno.

Naravno, nisam ja policija niti USKOK da mogu tamo ići i kršiti neke norme. Ali cijele fajle imam tih pritužbi, nešto smo nekad pronašli, nešto nismo. Desilo se čak da sad ne citiramo institucije da smo u jednom momentu u jednoj instituciji morali ukinuti i projekte do daljnjeg dok ne riješimo problem nisu dobili jedno sedam mjeseci rate za .../Govornik se ne razumije./... dok nisu riješili problem i smanjen im je hladni pogon na 4%.

Ali to je sve šta smo mi mogli poduzimati. Neke stvari naravno mi ne možemo.

Što se tiče ovoga što se desilo nedavno u Zagrebu odmah vam moram reći. Sad je zagreb u fokusu interesa ali to vjerojatno ima u Splitu i Rijeci. Nemojmo sad stigmatizirati Zagreb, Zagreb je naravno najveće sveučilište pa onda i veći broj ljudi. To je jedan manji broj fakulteta, treba to riješiti, mi rješavamo. Mi imamo i svojih programa antikorupcijskih, mi smo u akcijskom planu Vlade dali svoj dio. Znači, imamo cijeli niz mjera ali mi moramo sami svojim primjerom to dalje raditi.

I zato apeliram, i Vlada i Sabor i svi mi moramo zapravo prosvjetiteljski djelovati u svemu tome. Ja uvijek smatram da možda ljudi koji su u politici a evo ja sam sad isto, mi moramo svojim primjenama prosvjetiteljski djelovati da se takve stvari ne dešavaju i ponavljaju.

Nemojmo još podržavati estradizaciju ni tih afera jer ono što se dešavalo to nije bio najbolji način kako se to radi. Malo je bilo estradizacije. Kad nešto se dobro napravi često se ne vidi. Ja se sjećam 2005. kad smo konačno uspjeli dobiti okvirne programe, 5. okvirni program i u 6 ući, sjećam se da nijedne novine i televizija nisu htjeli doći nakon što smo ih pozvali pa šta je to tako značajno, a to je bila vrlo značajna stvar, vrlo značajni pomak, velika odluka jer smo jedan dio svog novca koji smo mogli dati u nacionalne programe dali prema Europskoj zajednici.

Znači, svi mi moramo malo, nažalost ja to uvijek tumačim Hrvatska je jedna tranzicijska zemlja pa smo iz jednog možda sustava gdje mnoge stvari nisu bile dozvoljene otišli, mislili smo da je demokracija, da je sve dozvoljeno. Ne, demokracija nije sve dozvoljeno, demokracija su pravila i procedure. Kad je sve dozvoljeno je kaos. Znači, moramo malo reterirati i sad naći neku sredinu.

Ali kažem, evo mi poduzimamo s naše strane sve što je u našoj mogućnosti temeljem zakona postojećeg a naravno da ćemo kad god vi nas još dodatno upozorite mi ćemo to istražiti.

Evo, ja bih vas se zahvalio.

PREDSJEDNIK:

Zahvaljujem se državnom tajniku.

Kako sam na početku rekao nakon ova dva uvodna izlaganja ja ne inzistiram da se rektori koji su ovdje prisutni jave ali ja bih njima dao u ovom dijelu prvima mogućnost da diskutiraju ukoliko žele naravno.

Od prisutnih rektora ovdje imamo gospođu rektor Kralik, rektora Milkovića, rektora Majstorovića i rektora Pavića.

.../Upadica se ne čuje./...

Znači, ne morate se ovaj trenutak javiti, možete i kasnije.

Prvi za raspravu se prijavio gospodin Pisk korupcija i profesionalizam, a nakon njega gospodin profesor Flego neka se pripremi.

Izvolite.

KRUNO PISK:

Gospodine predsjedniče, dragi prijatelji, kolegice i kolege.

Ja sam Kruno Pisk. Predsjednik sam Sindikata koji je poznat po Vilimu Ribiču, ja sam njegov predsjednik. Inače sam profesor fizike na Sveučilištu u Dubrovniku.

Dakle, ono što ja ovdje želim reći i iz naslova ovoga što sam prijavio je možda malo jedna drugačija diskusija. Pa prvo stvari o kojima zapravo ne kanim i ne želim govoriti jer to se stalno govori ali možda ne dovoljno.

Ja ću početi sa jednim pitanjem. Što mislite da li je korupcija kad u pučkoj školi učitelj dade nekom 3, 4 ili 5 a on ne zna ni za 2 iz razloga jer to nije baš tako važno kako on u času zbraja jer to će u životu tako i onako naučiti, onda možda ne zna čitati dobro pa to će isto već naučiti a on dobiva visoku ocjenu. I za to učitelj ne dobiva nikakvu naknadu, nitko mu ne da ali on to uradi.

Ako se prepisuje u školi a u školi se prepisuje od 1. razreda, pa sve kad sam više uključen na sveučilište na niže generacije, uvijek sam radio samo na postdiplomskima a ne na nižim generacijama, sad vidim da ljudi dolaze iz srednjih škola kao normalni način prepisivanja, da je to nešto što uopće nije nečasno, što je zapravo normalno, što je dozvoljivo, gdje će ti ovaj drugi pomoći da prepišeš.

Pitajte se dal je to korupcija, mislim što to jest, dakle otkud tako nešto dolazi. Ono postoji bez ostatka, ono jednostavno postoji. Ono nije kažnjivo, ono uopće nije kažnjivo, zapravo nemate mehanizam kako biste to kaznili, a zapravo postoji.

Kad pogledate na sveučilištu, dakle govorit ću samo o obrazovnom procesu, ne o strukama, ali imajte na umu da sve struke startaju na sveučilištima. Ono što se nauči kroz školu, što se nauči na sveučilištu, dakako drugi dio je što se nauči doma, to je sve ono što čovjek nosi sa sobom.

Kad se govorilo o tom, kad se uvijek govorimo, evo kolega Horvatić je to rekao, govorilo se i bilo je tog u njegovo vrijeme, šta se dogodilo? Društvo koje je časno eto, kojim predsjedava gospodin Horvatić, koje je 22. rujna ako se ne varam po datumu izdalo ovo saopćenje kako to izgleda, što je tu krivo, kako bi to trebalo biti. To je bilo 22. rujna, 18. rujna su bila već hapšenja.

To društvo ja ne znam dal je stavilo ikad na dnevni red pitanje korupcije o kojoj se govorilo i prije toga. To nije krivnja samo gospodina Horvatića. Pitanje je da li je ikad to netko pitao od svih onih koji su znali da korupcije ima.

Ja ovdje neću hvaliti sindikat koji je reagirao na ovaj ili onaj način, nije važno. Ali puno, puno upozorenja je bilo prema poglavito zagrebačkom sveučilištu. O tom se govori, dajte nešto poduzmite. Odgovori su bili sveučilište ne može ništa, rasprava se na tu nikad nije bilo.

Razumijete, naprosto taj problem ne postoji dok se ne dokaže sudski krivnja i nikad se ne prepoznaje taj raskorak između ajmo reći opravdane sumnje i one krivnje koja se dokazuje kao krivnja sudskom presudom. Ako nema sudske presude, onda ničeg nije ni bilo.

Pazite, nema žalosnije stvari od razumijevanja suptilnosti obrazovnog procesa nego ne vidjeti tu razliku između dokazane krivnje na sudu i opravdanih sumnja i mehanizama koji postoje a koji se jednostavno suptilno skrivaju, zamataju i nikad ne dođu na nikakav dnevni red.

Tu vam se onda stvarno postavlja pitanje po čem je takvo bilo koje sveučilište autonomno, šta je njegova autonomija ako ona ne može na taj način reagirati.

Tu se onda postavlja pitanje ovo zadnje s čim ću počet govoriti, tu se postavlja pitanje onda i ono što je zapravo akademska sloboda tih ljudi i s čim su stekli ti ljudi akademsku slobodu ako se oni ponašaju na način da zapravo krše pravila svojih vlastitih struka. Tu se vraća na suštinu.

Na koji način vi možete zamisliti da netko tko je dobar stručnjak u nekakvom području, u elektrotehnici, na koji način bi on jednostavno pregledavao da nekakav student nešto ne zna ili da mu se da papir za to da on ne zna ako čovjek misli da je to važno za tu struku.

Dakle, ja ne govorim o statističkom repu gdje je bilo i nobelovaca koji su bili ovakve ili onakve političke svinje ili moralne svinje, ne ulazim u to. Govorim o jednom velikom srednjaku. Dakle, hoću reći da u našem sustavu strašno fali profesionalizam.

Kad vi pogledate na koji način se izabiru profesori, na koji način se ovo dobiva, ovo ne dobiva onda ćete vidjet da je to cijeli jedan redoslijed krivih i nedorečenih stvari koje onda naravno ima vrlo, puno je kako bi se reklo podobniji da se jednostavno ode u krivom smjeru, onom čak moralnom pa na kraju i kritičnom.

Propitajte se, pogledajte i naravno pogledajte onda o čem je tu bilo već isto riječi. Kad pogledate zloupotrebu autonomije sveučilišta, kad pogledate na koji način se u pojedinim dijelovima pojedinih sveučilišta, ovdje poglavito naravno Zagreb nažalost primjer, stvaraju profitni centri di se obrću novci, di se na javnom dobru gradi osobna ono praktički beskonačna korist imovinska.

Na koji način se to može razumjeti? pogledajte na koji način su tu ljudi napredovali akademski. Pogledajte. Dal su to bile nekakve međunarodne recenzije di se prepoznao njihov rad osim njihove spretnosti u ovoj sredini koja je burna i tranzicijska.

Dakle, ovdje plediram da se u našoj vlastitoj sredini, opet govorim kao predsjednik sindikata, dakle među ljudima iz akademske zajednice učvrste ti mehanizmi na način na koji se napreduje, na način na koji se koristi autonomija, na način na koji se predaje struka, na koji način se uči mlade ljude struka. Onda će i ta moralna norma bit puno jednostavnija i puno čvršća.

Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala, gospodine Pisk.

Sljedeći je profesor Flego koji će govoriti o institucionalnoj korupciji.

Nakon njega neka se pripremi gospodin Belak.

PROF.DR.SC. GVOZDEN SREĆKO FLEGO:

Kolegice i kolege.

Hvala lijepa na ovom sastanku. Ja mislim da je on vrlo koristan, a nadam se da će biti i poučan, da će cijeli niz nas ili vas iz toga izvući odgovarajuće pouke i nešto bogatiji otići doma od onoga kakvi smo došli ovamo.

Po mom sudu, najstrašniji i naj zapravo opasniji oblik korupcije je institucionalna korupcija, tj. ona koja ide iz imanentne logike samog sustava i koja nas korumpira ili navlači na nešto u čemu mi ne bismo ili možda ne bismo smjeli biti.

U tom smislu ja mislim da predsjednik države, a onda Sabor pa onda Vlada, a onda ministarstva moraju biti primjer i uzor, ali ne samo u smislu bilo kakvog oblika prosvjetiteljstva nego zapravo u vrlo jasnom odgojno-obrazovnom procesu, to tim više što je Hrvatska, po mome sudu, mala, trenutačno izrazito siromašna i kad pogledate podosta neobrazovanog stanovništva.

Ne samo zato što imamo nepunih 7 i pol posto fakultetski obrazovanog stanovništva ili 11 i pol posto fakultetski visokoškolski obrazovanog stanovništva, nego i zbog toga što imamo 17% ljudi koji nisu završili osnovnu školu, dakle koji su nepismeni.

Hrvatska je izrazito neobrazovana zemlja i stoga mi moramo odgojno obrazovno djelovati. Nažalost, Ministarstvo znanosti i obrazovanja nam u tome nije primjer, dapače ono nam je negativan primjer. Ono nam je primjer kako se ne bi smjelo djelovati, a pri tome je Ministarstvo obrazovanja.

Navest ću vam nekoliko podataka. I u sabornici i na saborskom odboru javno sam govorio da nikako nije dobro da hrvatski dužnosnici, visoki dužnosnici nisu u dobrim odnosima niti sa hrvatskim jezikom pa kad ih nešto pitate oni odgovaraju sasvim drugo, a niti sa elementarnom matematikom.

Bez obzira na … /Govornik se ne razumije./… u izljevima samozadovoljstva bivši ministar nas je uvjeravao godinama kako je obrazovanje politički prioritet zemlje i kako proračun obrazovanja strahovito raste.

Kolegice i kolege, relativno je jednostavno izračunati da je nakon spajanja obrazovanja, znanosti i tehnologije i Ministarstva obrazovanja, njihov proračun dakle 2003. godine iznosio 8 milijardi i 31 milijun kuna.

Današnji proračun Ministarstva znanosti i sporta iznosi 11,9 milijardi kuna. Koliki je to postotak? Oprostite, današnji državni proračun iznosi 119 milijardi kuna. I koliki je to postotak? 56% u odnosu na 75 milijardi državnog proračuna na 119 milijardi. Sad se vraća na ministarstvo. Ministarstvo obrazovanja i znanosti je imalo zajedno 8 milijardi i 31 milijun kuna. 2003. godine, 2009. godine sa rebalansima ima 11 milijardi i recimo nešto manje od 12 milijardi kuna. Koliki je to postotak? 48 i pol posto.

Kolegice i kolege, proračun u obrazovanju u zadnjih šest godina je padao i to je elementarna matematička činjenica i nemojmo se uljuljkivati u samozadovoljstvo da ne bismo tražili ono što nam pripada. Reći ću vam još jedan podatak.

Smisao cjelokupnog sustava obrazovanja daje visoko obrazovanje. I cijeli niz razvijenih zemalja one prethodne stupnjeve obrazovanja smatraju svojevrsnom pripremom za visoko obrazovanje. I danas se na barem dva načina izračunava količina javnog ulaganja u visoko obrazovanje. Jedan je postotak BDP-a, dakle bruto nacionalnog proizvoda koji se pokazao izrazito nepouzdanim jer možete recimo u zemlji koja ima vrlo niski nacionalni proizvod ulagati relativno visoki postotak tog nacionalnog proizvoda u obrazovanje a da to ništa ne znači jer su faktički realni troškovi obrazovanja u Europi manje više ujednačeni.

Stoga se izračunava ulaganje u visoko obrazovanje količina novca izdvojenog po studentici i studentu. Hrvatska je otprilike na 3000 eura. Slovenija je na šest. Jučer nam je to rekao rektor. Mađarska u strahovitoj krizi u kojoj se nalazi i koja je teža od Hrvatske izdvaja pet, a cijene života su znatno niže. Austrija izdvaja preko 10.

Usporedimo se malo i budimo realni. Drugo ono što mene muči o čemu sam ja već malo polemizirao sa kolegom Vikićem Topićem što me i dan dalje muči premda zapravo to traje preko godinu dana je jedan drugi način koncentracije ovlasti, dakle još jedan oblik institucionalne korupcije.

Kolegice i kolege, u Hrvatskoj postoje 6 znanstveno-istraživačkih i 3 umjetnička područja, znači 9. Znanošću u Hrvatskoj upravljaju 4 institucije – ministar, državni tajnik za znanost, predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost, jednim dijelom i predsjednik Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje. Ali implicite, dakle eksplicite ne i predsjednik Upravnog odbora zaklade za znanost, visoko obrazovanje i tehnologiju.

Po mome sudu sva četvorica tih ljudi su u biomedicinskim znanostima. Kolega Vikić Topić sebe izuzima. Misli da je kemičar. Ja mislim da je on dijelom i biokemičar. Ali hajde da velimo iz dva područja. Znanošću upravljaju dva od devet područja u ovoj zemlji.

Ali ne lezi vraže, trojica od te četvorice su angažirana na jednom od stotinu visokih učilišta u ovoj zemlji na Medicinskom fakultetu u Rijeci. I sad zamislite da jednog nesretnog dana ja opet postanem ministar. I zamislite da vam u svim znanstvenim područjima ili na ključna mjesta postavim sve same filozofe. Izludili biste vi, izludio bih i ja naravno. Ali zamislite si tu situaciju da ignorirate sve ostale.

I sada će još u Nacionalnu zakladu za znanost doći odobravanje znanstveno-istraživačkih projekata tako da će jedna institucija od 96 ili stotinjak visokih učilišta, javnih visokih učilišta koliko imamo u zemlji odlučivati o svima nama skupa.

Treće, mi smo imali dosta velikih peripetija sa održavanjem nastave prošlog proljeća. Dogovoreno je da zakon bude, novi Zakon o sveučilištima bude gotov do kraja godine. Kolega Horvatić

je spomenuo tragikomičnu činjenicu da nitko nacrt zakona osim onih neslužbenih verzija koje su kolale okolo nitko nacrt zakona nije ni vidio.

I mi smo očekivali da će nacrt zakona u 9. mjesecu se pojaviti. Tražili smo kao saborski odbor da ni jedno strukturno rješenje ne ide pred Sabor dok ne prođe javnu raspravu. Očekivali smo da u devetom i dijelom desetog mjeseca zakon, odnosno prijedlog zakona dođe na javnu raspravu, da u 10. mjesecu zakon dođe u prvo čitanje, a da u 11. ili 12. mjesecu dođe na drugo čitanje i da bude donesen.

Ne može biti donesen jer krajem 11. mjeseca nitko nije vidio niti elementarnu verziju tog zakona, kolegice i kolege. U sustavu još pritom ja sam dubokog uvjerenja vlada teški nered. 2001. godine smo potpisali pristupanje Bolonjskom procesu. 2003. godine smo donijeli zakon s time da se on počinje primjenjivati od 2005. godine i uletjeli smo u nepripremljeno. Samo ću vam ilustrirati jedne podatke, s dva podatka. Niti je ikada na nacionalnoj razini ishod učenja dogovoren sa poslodavcem, a o tome se radi da se ljudi obrazuju manje više za tržište rada.

I drugo, prvostupnici izlaze iz akademskih ustanova sa titulom koja je nepostojeća i u Hrvatskoj i u razvijenom svijetu. Višom stručnom spremom, ja vam mogu svjedočiti na osobnom iskustvu da se čovjek mjesecima i mjesecima ne može zaposliti jer poslodavci traže visoku stručnu spremu, on dođe sa višom stručnom spremom upisanom u knjižici i onda poslodavac veli a kaj ti je to, šta ćeš s tim.

Niti su poslodavci pripremljeni za izlazak nove generacije ljudi iz obrazovnog sustava. Kada smo shvatili da ministarstvo ne priprema to niti za početak drugog ciklusa galamili smo na sva usta u Saboru i u javnosti. Sastanite se predstavnici ministarstva i Rektorskog zbora sa poslodavcima na nacionalnoj razini, pa barem za drugi ciklus dogovorite ishod učenja. Ali neki su imali banane u ušima pa nisu čuli ta u osnovi dobronamjerna upozorenja.

I tako kolegice i kolege ja se bojim da jedan dio sustava jako, jako šepa i on konceptualno šepa između ostalog i po cijelom nizu izjava kako ćemo eto sada u Zagrebu, pa eto sada u Rijeci, pa eto sada u Splitu sagraditi novi Harvard. Jer se naime po toj koncepciji Harvard sastoji u zgradama, ne u ljudima.

I mi ja mislim od početka dakle investicijskog ciklusa, dakle 2002. godine pa do danas imamo između 3 i 3 i pol milijarde ne znam Topiću je li to točno, ali imamo investicija između 3 i 3 i pol milijarde kuna u zgrade i opreme.

Svaka ona investicija koja je manja od 50% realne investicije u znanstvenoistraživačkom poslu, a da nije u ljude je promašena u razvijenome svijetu.

Molim vas, naučimo nešto iz toga.

Optimalno je 40% ljudi ili plaće 40% opreme, 20%, evo me idem, neću još dugo, jer ionako moram ići.

Dakle meni se čini da je cijeli koncept, da je cijela koncepcija, da je cjelokupna orijentacija pogrešna.

Na kraju, ja ovo govorim naravno kao čovjek koji je iz akademske zajednice po drugi puta posuđen u politiku. I dakle opozicija sam vlasti.

Kolegice i kolege, ništa što ja govorim kao čovjek politike iz opozicije nije što ja ne bih rekao i svojoj poziciji da je na vlasti, a da radi ovakve poslove. I ništa ne očekujem od vlasti što ne bih i nisam očekivao od sebe.

I drago mi je da imamo ovakve sastanke, da se međusobno čujemo, da možda i međusobno jedne druge špotamo, ali nije dobro da sa ovakvih sastanaka odemo doma i da se pravimo da smo imali banane u ušima, da ništa nismo čuli i da nastavljamo posao onako kako smo ga radili do sada.

I na kraju jedna isprika. Na žalost je moj današnji raspored strahovito opterećen, ja u 1 sat imam jednu delegaciju. Ako stignem vratit ću se, ali u 3 sata imam drugu obavezu, pa vam

zahvaljujem što ste me saslušali, ali mi je žao i ispričavam se što neću biti u stanju čuti vaše eventualne reakcije na one misli koje sam podijelio s vama.

Hvala vam lijepo.

PREDSJEDNIK:

Poslat ćemo vam fonogram.

Gospodin prof. Belak, organizacijske i administrativne mjere u suzbijanju korupcije.

A neka se pripremi prof. Saša Zelenika.

PROF. STIPE BELAK:

Dobar dan.

Moje ime je Stipe Belak, prorektor sam zadarskog sveučilišta, ali ovo, a vidim dvoje sa zadarskog sveučilišta.

Ali ovo što ću reći odnosi se na neka moja iskustva koje sam imao na drugim sveučilištima.

Jer što se tiče korupcije, a ma kako tko sad, kako god tko to shvatio studenti kad su nas jednom prilikom napadali kao upravu onda su započeli rečenicom na zadarskom sveučilištu nema korupcije ali, pa onda su osuli po nama jedno pola stranice utemeljenoga ili neutemeljenoga.

Dakle, do sad smo čuli o korupciji i definiciju, i veći broj oblika. I cijela stvar izgleda prilično deprimirajuće.

Naime, čovjek je u napasti pomisliti da se ništa ne da napraviti.

Ipak makar se to meni dogodilo u životu, nisam mogao izbjeći susret se s korupcijom, i onda kad se to dogodi, ma kako god stvar bila odvratna i svađava s kolegama, čovjek mora početi misliti, ne kako će iskorijeniti, to je ludo, ne kako će ona prestati i to je isto tako nerealno, ali šta poduzeti da se ona umanji, odnosno makar što napraviti da onaj kome je to na pameti ili želi iskoristiti nešto na koruptivan način, pa time oštetiti sve koji su u cijelom sustavu, kako mu zadati problema da to izvrši?

Dakle, ja nemam čarobni štapić kako ćemo se mi boriti protiv korupcije. Ja nemam ni metodu kako ćete uspjeti na prijateljski način nekom kolegi reći da to što radi ne radi kako treba, ali sam probao u životu i evo želio bih vam iznijeti što se može napraviti da se njima život zagorča, onome tko želi nešto takvo učiniti.

Dakle, najplodnije tlo za korupciju je kad nema svjedoka, nema procedura, nema ničega nego razgovor nastavnik, profesor, glavu o glavu, u zatvorenom prostoru, a možda udaljenih 500 kilometara ili vrag zna kako sve ide stvar.

Dakle, kad nemate nikakvih mogućnosti kontrole, onda teško da ćete išta uspjeti napraviti.

I drugo, ako u svom poslovanju na sveučilištima ne odolite pozivu za lakim zarađivanjem novaca, pa uvedete nekakve brze, ubrzane, ekspres itd. studije koji su zapravo otvaranje prilika za korupciju širom otvorena vrata pravite.

Dakle, kad jednom počnete o tome misliti, onda dođete do zaključka, a to nam današnji Zakon o visokom obrazovanju ipak pruža mogućnost, a to je da se rad i uspjeh studenata tijekom studija što više puta prekine, utvrdi, evaluira, pa čak do ekstremnih slučajeva da im dajete domaći rad.

Zašto to služi? Ako netko misli prodati ispit, a o tome se zapravo ovdje radi, ja neću govoriti o institucionalnoj korupciji, ni o gospodinu Flegi. Neću govoriti ni o teorijskoj, ni o srednje obrazovnoj korupciji, iako sve to stoji i što je rekao kolega Pisk, ja ću govoriti o onom najsirovijem što se kod nas zbiva, a zbiva se sa tako rafiniranim, primjenom tako rafiniranih metoda da to ne možete vidjeti, vjerovati zapravo.

Radi se o tome da se najkraće i najjednostavnije prodaju ispiti, godine, diplome, itd.

Svi smo mi čuli i čitali u novinama kako je policija uhvatila prenositelja nekih ne znam koliko stotinjak indeksa iz Bosne u Hrvatsku, jednom nastavniku koji je trebao potpisati valjda ocjene ili

unijeti ocjene, jer studenti nisu putovali. Pa vjerovali ili ne, osim dva napisa u "Slobodnoj Dalmaciji" nije nitko reagirao. Čovjek i dalje normalno radi. Moguće je da je on sasvim nevin. Moguće je da je to što se tiče prava sve ok.

. / .

Kad na nekom visokom učilištu, na nekom studiju uvedete sve ono što sadašnji zakon od nas traži, a to je svakodnevno praćenje rada studenata, veliki broj radova koje oni moraju tijekom semestra napraviti, kada napravite rigoroznu kontrolu nazočnosti na nastavi, kada propišete seminarske radove koji se moraju javno braniti, dakle ne predati nekome, pa onda kada preda netko može zamisliti da je primio znate student koji nije izradio zamisli da je predao a onaj tko će mu to tako priznati zamisli da je primio završni rad, ili završni ili seminarski ili projekt ili itd.

Dakle kada u jednom sustavu, a naglašavam mi danas imamo zakonske osnove da to narinemo svim visokim učilištima i svim studijima, kada im narinemo takav način uz stalnu kontrolu primjenom jednog obrasca koji se primjenjuje u ISO sustavu kvalitete, dakle ne u akademskom sustavu kvalitete nego u ISO, zapravo jedan interlocking dokument gdje nastavnik ispisuje što je predavao studentima i koji su studenti bili na nastavi, a oni svojim potpisima potvrđuju da su ono što je on napisao čuli i zapravo time potvrđuju da su oni tamo i bili i da je predavanje bilo, kada sve te dokument stavite na Internet na slobodni pristup, kada sve kolokvije objavite i stoje na internetu, kada sve seminarske radove objavite i stoje na internetu i onda se može dogoditi da netko proda ispit, ali to je onda teško. Jer mora falsificirati sve to skupa a danas se modernim forenzičkim metodama sve to uhvati.

Dakle, i onda će biti ljudi koji će prodavati ispite, i onda će biti ljudi koji će se baviti svakakvim poslovima ali bit će neusporedivo teže. Jer ako mi danas po našem studentu, bilo čijem studentu, nemamo nakon njegovog studija ništa osim studentskog dosjea sa prijavnicama onda su prodaje diploma normalne.

Ako mi uvedemo obvezu, a to je na ministarstvu da uvede, onda su sva visoka učilišta dužna čuvati 40 godina sve podneske vezane za jednog studenta, sve njegove zamolbe, sve njegove seminarske radove, projekte, eseje, pismene ispite, završni ispit sve ono s čime je on u nekoj formi komunicirao, ako mi to propišemo onda ćemo i nakon pet godina moći uhvatiti cijelu stvari.

Dakle, bez obzira što mi u korupciji, ne možemo stati na kraj, mi je možemo strašno otežati. Najbolji način da je otežamo su administrativne mjere koje mora propisati Ministarstvo, da poput amerikanaca moramo formirati file za svakog studenta sa svim njegovim što je napravio na tom studiju.

Drugo, da na svim studijima uvedemo sustave kvalitete, jer oni propisuju prvo, propisuju procedure, odnosno postupke, kontrolne točke, mjerila i vrlo lako možemo utvrditi tko iskače iz toga. Znate, kada držite usmeni ispit pred punom predavaonicom i 30 ljudi koji su slušali cijelu godinu svoje kolege studente kako komuniciraju s nastavnicima i vas kako im predajete i sve te podneske njegove stavite na power point prezentaciju i prikažete i svi oni vide da je on imao prvi kolokvij 1 drugi kolokvij 2 a vi mu dajete 5, naravno da će se pobuniti. Ako to ne napravite nitko se neće buniti i stvar je riješena. To zahtjeva novac, to zahtjeva organizaciju to zahtjeva primjenu ISO sustava, i onda će biti korupcije ali bit će im puno teže.

PREDSJEDNIK:

Hvala profesore Belak.

Sljedeći je profesor Zelenika „Autonomija i odgovornost, opravdanje povjerenja javnosti u visoko obrazovanje“, tema je o kojoj će govoriti.

Nakon toga profesorica Havranek.

RATKO ZELENIKA:

Pa ja bih malo okrenuo priču, ja bih rekao na svom osobnom primjeru da sam ja ponosan što sam član akademske zajednice, da sam ponosan kada vidim da u ispitivanjima javnog mijenja uz crkvu, vojsku, šira javnost najviše vjeruje znanstvenicima i obrazovnom sustavu.

Ponosan sam što imam priliku raditi sa studentima, što imam priliku biti dio obrazovnog procesa koji doprinosi i njihovim znanjima i njihovom osobnom rastu.

Ali baš zbog toga ponosa onda osjećam ogromnu odgovornost da to povjerenje i šire javnosti i studenata i svih involviranih u sustav moram opravdati, ja osobno a onda mislim i svi mi ovdje.

Zbog toga mislim da nema autonomije kako je definirana ili kako se interpretira u sustavu bez ogromne ili još puno veće odgovornosti nego što je ta autonomija. Mislim da imamo tu odgovornost da imamo odgovornost svih posebice onih na višim razinama, koji imaju i više razine autonomije, odgovarati za tu autonomiju odnosno svojim postupcima je opravdati.

Na žalost mislim da se to prečesto ne dešava i da smo za to svi odgovorni. Opet, neki na višim razinama možda malo više jer imaju višu mogućnost utjecaja, ali mislim da svi mi na svojoj osobnoj ili na institucijskoj ili do razine Ministarstva ne radimo dovoljno da bismo spriječili sve o čemu smo slušali a o čemu jako dobro znamo, od izbora u zvanja koja znamo kako se provode i znamo da li je ikad bio takav postupak u kojem netko nije bio izabran u zvanje kada je ušao u postupak, da su to vrlo rijetki primjerci ja mislim da je to vrlo znakovito.

Znamo da se inovacije, oprema, projekti dodjeljuju mimo nekih procedura koje su lako vrlo elastične, odnosno vrlo definirali smo neke prioritete, ali nikada ni jedan projekt nije bio odbijen ili vrlo mali opet broj zato jer nije u tim prioritetima. A to su, nisu ono što je profesor govorio, nisu dio onih postupaka koji dođu pod krivičnu odgovornost ali sigurno spadaju u ta koruptivna djela. Jer jedan novak košta nas svih kao porezne obveznike stotinjak tisuća kuna godišnje, za što se svi ovi indeksovci mogu najesti jako puno pršuta. A takvih novaka se jako puno dodijeli mimo nekakvih procedura, zato jer neko nekoga poteže za rukav. Isto je tako sa projektima gdje se desetine ili stotine tisuća ili milioni kuna dodjeljuju. Isto je tako sa znanstvenom opremom, koja onda stoji zaključana kod onoga tko ju je dobio, jer to onda postaje njegova privatna svojina. Isto je tako sa dopusnicama za bezbrojna učilišta.

Znači mi smo stotine obrazovnih programa evaluirali, dodijelili smo im dopusnice u par tjedana. Jedna si Bolonja ...

To je također očiti primjer naše osobne odgovornosti i rasadište koruptivnih djela koja su opet finija od onih krivično gonjenih.

Problema ima koliko god hoćete. Korumpiranost studenskog zbora u što se nitko ne želi upustiti, znači također se stotine i tisuće, znači tisuće, tisuća milijuna kuna odlaze na mobitele, na putovanja diljem svijeta ili ne znam na što i opet nitko ništa ne poduzima. Piše se govori se o tome, ali opet ništa.

Po meni je koruptivno ako želite i ako je to opet vjerojatno malo široko poimanje korumpiranosti i to što se u ovom Visokom domu govori jako puno o prioritetu, ... koje bi trebalo dati znanosti ili obrazovanju, a onda se u rebalansima proračuna nadproporcionalno reže proračun za obrazovanje ili za znanost ili za ministarstvo.

Ima kažem ali sve to tako dok svi mi osobno ne primimo dio odgovornosti, ne opravdamo to povjerenje koje javnost ima u nas, ne opravdamo povjerenje naše djece u taj i takav sustav i ne opravdamo autonomiju koja nam je dana. A to mislim činimo prerijetko na nedovoljno efikasan način i ona i tu često ulazimo u nekakve zabetonirane pozicije jer se svrstavamo u neke naše ili njihove ili ne znam čije, ne shvaćajući da smo na zajedničkom poslu, da moramo svi zajedno zapeti od te najbanalnije razine kada dižemo ruku na vijeću za bilo koga tko ide u izbor u zvanje, iako znamo da nisu svi to zaslužili i da nemaju te uvjete koji su propisani do puno većih i ozbiljnijih stvari.

Tako da bi zaključio slično kao što je učinio kolega Flego, ali mislim da je korupcija i to da mi danas ovdje pričamo o korupciji, a da će sutra opet previše toga biti isto kao i dana.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala profesor Zelenika.

Nastavno na ovu raspravu imamo i raspravu profesorice Habranek "Odnos autonomije i odgovornosti kao rješenje za korupciju", a nakon nje neka se pripremi profesor Njavro.

JASMINA HABRANEK:

Dobar dan svima. Ja sam Jasmina Habranek kome može biti ne zna, a zapravo mi je žao da sam na početku stavila ovu temu.

Ja bih samo željela ovdje replicirati kolegi Zeleniki na nekoliko stvari. Prije svega, žao mi je da u ovom Domu, hvala bogu da nema novinara, jer su otišli očito im je to jako interesantno. Nemojte govoriti da dižete ruku na vijeću za nekoga, a da mislite da taj netko nije spreman. Meni je jako žao da se o tome govori. Isto mi je žao da se govori o matičnim povjerenstvima u kojima sjede ti isti naši profesori sa svih sveučilišta u Hrvatskoj.

Prema tome ima svatko priliku reći što misli. Ovdje sjede vrlo ugledni ljudi koji su proveli dobar dio svoga i cijeli životni vijek u akademskoj zajednici i bili su dostojanstveni, ponosni i nekoruptivni, a danas ispada da smo svi jednaki.

Posve smo pobrkali pojam korupcije, a ja mislim moram reći gospodine predsjedavajući, da mi je malo i ova tema mjere i naslov koji ste danas odabrani zapravo na neki način možda promašen, pa smo tu čuli cijelu analizu visokog obrazovanja od profesora Flege koji je unatoč tome što ovdje sjedi predsjednik Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, čije je izvješće prije nekoliko dana prihvaćeno na Saboru. ovdje smo zapravo nabadali i nabacivali svega i svačega iz toga stanja o visokom obrazovanju što isto nije dobro.

Dakle, izrečeno je svašta moram reći i dosta neodgovorno. I ono što bi se trudila i željela ponajprije zbog ovog Visokog doma, a i Saboru čujemo često vrlo neodgovorno i neargumentirano izjave koje je rekao i izrekao i nikom ništa poslije toga, a zna se da to nije tako, neki sabornici, pa se to onda prenosi na sve niže i niže kategorije našeg stanovništva, ne mislim niže po obrazovanju nego ide dalje, pa onda svaki govori što hoće i više iza toga ti se sada peri kako znaš i umiješ.

Ovo je dobra namjera da imamo ovu temu. A da Hrvatska nije specifična u korupciji u visokom obrazovanju, reći ću vam još nešto. Da je prekjučer završena u Antwerpenu konferencija, radionica na temu "Korupcija u Europi".

Tko je bio? Nitko iz Hrvatske. Predstavnik agencije, ja sam iz Agencije za znanosti i visoko obrazovanje ako netko ne zna, predstavnik agencije igrom slučaja smo dobili neko sponzorstvo i koji je otišao tamo. Tema je vrlo široka. I da vam odmah velim da ju je organizirala ELA Europska udruga za obrazovano pravo i politiku.

Prema tome, mislim da je sve jasno. Svi radovi će biti objavljeni u recenziranom časopisu, a zapravo ono što me najviše veseli da su predstavnici uspjeli dogovoriti, da će sljedeća konferencija biti u Hrvatskoj i da ćemo mi biti jedan od organizatora. Toliko na temu korupcije ove.

Mi zapravo ne znamo pravo stanje stvari. Mi govorimo generalno, govorimo da smo svi jednaki, a ja vas uvjeravam i tamo gdje se proveo "Indeks" na način na koji se proveo i tamo ima časnih i dostojanstvenih ljudi. Na oba ta fakulteta.

Žao mi je da su neki ljudi prošli kao što su prošli, jer nisu krivi. Još im nije dokazana krivica. Ali mi smo uvijek spremni već unaprijed govoriti da je netko kriv i upirati prstom u njega.

Ja mislim da se mi moramo svi malo više zbrojiti i ocijeniti stanje. Dakle, što je to uopće stanje? Jesmo li mi baš tako koruptivni da moramo pričati svima glasno na ovaj način, neargumentirano o korupciji?

Ja ne bježim od korupcije. Ja radim od 1971. godine, prema tome naradila sam se u tom sustavu i nitko nikada ne može uprijeti prstom u mene za bilo koju od tih radnji.

Što je korupcija? Samo bih se vratila na zloupotrebu autonomije. Zloupotreba autonomije se sprječava odgovornošću. Prema tome, koliko autonomije, tu su vam Amerikanci eksperti, na dvije konferencije sam bila. Kolika je autonomija dvostruko veća je odgovornost. Pođimo od svakoga od nas, pogledajmo si svakoga od nas, nemojmo pričati kako se netko bira ili ne bira, zna se pravilo ponašanja. I na temu projekata, pa projekte su područna vijeća predlagali koji su prioriteti itd. Mislim, to je širok pojam. Svaki nezadovoljnik ne može biti predmetom ja nisam dobio projekt pa sad sam jako nezadovoljan. Naime, i ja sam dobila takvih pisama bezbroj koja su često bila moram reći vrlo nesuvisla.

Korupcija. Šta je sve korupcija? Šta se sve vodi pod korupcijom? Javni ispiti, dakle otvorena vrata. Gospodo, jesmo li na svojim fakultetima rekli tko ima otvorena vrata dok ima ispite? Nismo. Čak nismo ni u vlastitoj kući počeli čistiti, dakle unutar fakulteta, unutar sveučilišta pa onda pomoći svima ljudima koji sjede u Saboru našim dostojanstveno izabranim. Nisu došli ovdje kako kažu da su .../Govornica se ne razumije./..., kako je profesor Flego rekao da je posuđen. Nije posuđen, došao je dobre volje u Sabor.

Prema tome, da pomognemo njima da razjasne tu situaciju. Dakle, zatim drugo šta se kao glavni problem korupcije tretira kupite moju knjigu, iz nje ćete naučiti ispit. To vam je recimo korupcija o kojoj nitko ne govori.

Zatim, prazne dvorane za vrijeme kad nastave treba biti a imate takvih fakulteta gdje su prazne dvorane. Dakle, problem je vrlo složen, problem nije tako jednostavan i bojim se da ćemo danas izaći sa jednom možda nejasnom porukom, da ćemo još više napraviti konfuziju u javnosti oko korupcije a ja vas molim da to ne činimo u ime svih onih velike većine i najveće većine onih koji odgajaju naše mlade ljude.

Vjerujte mi, poznam sustav visokog obrazovanja jako dobro u Hrvatskoj. U ovom trenutku pregled imam jako dobar, možda najbolji od svih jer gledam sve institucije. Mi imamo dobrih i loših pojedinaca a nemamo dobrih i loših sveučilišta ili fakulteta.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Hvala gospođi Havranek.

Nekoliko napomena samo. Ne znam čemu ovoliko povišeni ton jer je rasprava mjesto gdje se sukobljavaju mišljenja pa onda na temelju sukobljenih mišljenja dobijemo najkvalitetnija rješenja.

Naslov ove teme je zapravo naslov koji je proizašao iz rasprave vođene u veljači i on je vrlo jasan "Mjere koje se poduzimaju u visokom obrazovanju za suzbijanje korupcije i njihovi učinci". Dakle, naš je cilj da vidimo koje se to mjere nisu poduzimale pa se dogodila akcija "Indeks" odnosno koje su se mjere sada počele poduzimati da se akcija "Indeks" više nikada ne mora dogoditi. Nitko ovdje nije rekao da su svi profesori, da cijela akademska zajednica je korumpira. Dapače, rečeno je da je to jedan manji broj zbog kojeg pati cijela zajednica i mislim da je većina ako ne i svi koji su raspravljali prethodno u odnosu na vas govorilo na taj način.

Slijedeći koji se prijavio je gospodin profesor Njavro. Ja se zahvaljujem gospodinu Njavri što je članovima Nacionalnog vijeća poslao zaista zanimljiv magazin studenata Zagrebačke škole ekonomije i menanđmenta sa člankom "Sveučilište autonomija i akademska korupcija".

I evo, ja toplo preporučam ako može poslati svima koji su danas prisutni kopiju ovog članka jer na vrlo pregledan način govori upravo o temi koju danas imamo.

Izvolite.

PROF. NJAVRO:

Mi ćemo poslati vama elektroničkom poštom a onda se može razaslati dalje, da ne kažem distribuirati.

Prvo, zahvaljujem se na pozivu i govorit ću kao osoba koja ima 14-godišnje iskustvo na državnom sveučilištu i sada već osam godina iskustva na privatnoj visokoškolskoj ustanovi koja je u području kojim se bavi prva hrvatska visokoškolska ustanova u procesu međunarodne akreditacije, u ovom slučaju američke. Samo za informaciju, sa prostora nekadašnje države jedino Ekonomski fakultet u Ljubljani i naša škola su u tom procesu za sada na istoj razini.

Pretpostavljajući da će pitanje korupcije u Hrvatskoj biti na neki način i otvoreno a djelom i nametnuto prije približno tri godine preveli smo knjigu "Kratka povijest korupcije". Skrećem pažnju na nju, koristi za ovakvu raspravu da bi se vidjelo da od Rima na ovamo uvijek je znači korupcija i koruptivnost kao ponašanje postojala. Ali s druge strane, postojala je i borba protiv korupcije. Znači, korupcija je nešto kao kriminal, uvijek ga ima ali uvijek ima i onih koji se protiv njega bore.

U tom smislu slažem se da je vrlo važno zakonski definirati čim preciznije što je korupcija da bi se onda moglo protiv nje nositi, ali ostaje jedno područje da svaka visokoškolska ustanova treba imati svoj kodeks etike gdje će također biti definirano puno onoga što ruši kvalitetu i s čim se svaka od ustanova mora nositi.

Dakle, u tom smislu mi smo po uzoru na slična američka sveučilišta to od početka razvili. I činjenica je, mi godišnje procesuiramo tridesetak ajmo reći od 10 do 30 slučajeva od prepisivanja pa nadalje, znači različitih slučajeva i oni završe kao ukor pred isključenje.

Imali smo i jedan slučaj isključenja i tako. I nemamo uopće iluzija da takvih slučajeva neće biti u idućoj generaciji. S tim se jednostavno treba nositi i na neki način sustav ustanove treba biti prilagođen tome. Za mene ipak ostaje pravo pitanje možda ne ovo pitanje korupcije već pitanje kvalitete hrvatskog visokoškolskog sustava a korupcija je onda samo dio tog velikog pitanja kvalitete.

Ja bih rado stavio sve u jedan kontekst. Sve veći broj mladih ljudi posebno onih koji su najtalentiraniji i oni koji imaju iza sebe ozbiljniju ekonomsku snagu odlazi studirati izvan Hrvatske.

Potpunim ulaskom u Europsku uniju mi ćemo biti suočeni da će europska sveučilišta atraktirati 10% najtalentiranije generacije u Hrvatskoj i mi se svi skupa svih više od 60 sad prisutnih ustanova, što sveučilišta što drugih trebamo za to pripremiti.

Ili će Hrvatska imati kvalitetno visokoškolsko obrazovanje koje će moći zadržati i sutra privući druge ili ćemo promatrati kako nam najtalentiraniji dio generacije odlazi po svijetu jer Europa, mislim vi to znate jednako kao i ja, je puna sveučilišta, a nema studenata.

Sve te zemlje imaju još bolje fondove za privlačenje naših talentiranih djevojaka i mladića neuporedivo bolje od nas i ja bih u taj kontekst stavio i priču sa korupciju i priču sa kvalitetom.

Dobro je da se pitanje korupcije može kao slučaj otvoriti, ali nije dobro da ono zasjeni ona prava pitanja. Zašto nije dobro? Zato jer kad se otvorila afera "Indeks" naš student koji je na poslijediplomskom studiju u Miamiju, u Sjedinjenim državama, morao je dokazivati da naša škola nije isto što i zagrebačko sveučilište.

Dakle, u vrijeme interneta svaka vijest je u istom trenutku globalno prisutna i nešto što na prvoj razini izgleda kao dobar potez, dobra volja, može štetiti cijelom hrvatskom visokoškolskom sustavu i znači ne dovesti samo do onih pozitivnih efekata. Dakle, tu mislim da treba neka mjera u svemu.

Za mene je problem da Hrvatska nema zasada nikakvo rangiranje unutar visokoškolskog sustava. U ovom trenutku programe poslovnog obrazovanja nudi 30 ustanova u Hrvatskoj i to je onih 30 koji već imaju diplomirane, diplomante na prvostupničkoj razini. Ima ih možda još 20-tak koji još tek su osnovani za tri godine, znači 30. Ne postoji nijedno objektivno vrednovanje tih 30 programa. Što vrijedi, što manje vrijedi, što više vrijedi.

Koliko je meni poznato Hrvatska nema ni kvalitetnu statistiku koja bi pratila visokoškolsko obrazovanje. Zadnje brojke koje sam ja pronašao su iz one studije OECD-a iz 2005. godine, a one su za nas poražavajuće. One kažu da od 100 onih koji počnu studirati nakon četiri godine 14% će diplomirati, a ukupno manje od 30% će diplomirati.

Znači, zamislite sustav koji je tako grozno neefikasan. On se ne može samo pomoću financijskih injekcija riješiti. Znači, jednostavno je pravo pitanje kako da taj sustav ima u odnosu na ulaz bolji izlaz. To je znači ne možemo očekivati da će se problem samo rješavat sa više novca.

Ja bih naravno volio vidjeti statistike poslije 2005. Dozvoljavam da su se one popravile, ali ako ih nemamo a ja ih nisam uspio sresti onda kako da pričamo o stanju u cijelom sustavu.

Da li mi u ovom trenutku uopće znademo koliko godišnje iz Hrvatske, iz cijelog sustava studenata ode na semestar izvan Hrvatske, koliko stranaca dođe u Hrvatsku? To je jedan od elementarnih pokazatelja kvalitete visokoškolskog sustava.

Po statistici iz 2005. iz te studije 0,4% hrvatskih studenata sudjeluje u međunarodnom, u organiziranom obliku međunarodne zamjene, 0,4%. Europske zemlje su, u rasponu za cijelu Europu je negdje 10%, a neke od tih zemalja se približavaju 30 i više posto.

Sad u tom kontekstu znači pitanje korupcije naravno je višestruko štetno za sustav i za Hrvatsku i za sve nas jer ako priča dođe dotle da smo svi odgovorni onda ja kažem ja nisam odgovoran, ne osjećam se odgovornim.

Tako i najveći broj vas ovdje, znači treba to precizno, u glavu, zna se slučaj po slučaj i u tom smislu onda cijeli svijet ima taj problem. Ali ne bi bilo dobro da nam opet priča o korupciji zasjeni sve i da na neki način vođeni željom da napravimo nešto dobro proizvedemo ono da sami sebi stanemo na nogu.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala profesoru Njavri.

Evo u ovom članku se navodi, korupcijska djela u općenito obrazovnoj sferi prema jednom opisu obuhvaćaju, ukupno su navedena 22 korupcijska rizika.

Prema tome, praktično bi trebalo imati 22 ovakva skupa gdje bi se pojedinačno analiziralo 22 korupcijska rizika i mjere koje bi trebalo svako sveučilište, svaka ustanova pojedinačno imati organizirane da bi se spriječili korupcijski rizici.

Sada je na redu također mjere za suzbijanje korupcije, profesorica Marušić i dok traje njena rasprava molim ako još netko želi to je kraj za prijave za raspravu da se prijavi. Uz nju imamo još četvero prijavljenih.

Nakon profesorice Marušić na redu je akademik Silo Brčić.

Izvolite.

PROF. MARUŠIĆ:

Hvala.

Pozdravljam i zahvaljujem predsjedniku Nacionalnog vijeća, predsjedniku … /Govornica se ne razumije./… sveučilišnih nastavnika, kolegice i kolege.

Ja sam profesorica Marušić sa Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i urednica časopisa "Croatian medical journal" i u svome radu sam osjetila posljedice institucionalne korupcije.

Ali ja bih se vratila onome što je zapravo otvorila profesorica Habanek, a to je što mi znamo o korupciji ili što je rekao profesor Bago što mi znamo o kvaliteti koja prethodi borbi protiv korupcije.

… /Upadica se ne razumije./…

Jer mi smo akademska zajednica i mislim da je jedan savjet koji može dati akademska zajednica ovom visokom tijelu i ovome vijeću da istražuje kvalitete, da istražuje korupciju.

Što mi znamo o istraživanjima? Postoje već neka, postoje i projekti koji istražuju kvalitetu obrazovanja, kvalitetu znanstvenoga rada koji je onda rezultir njihova nekvaliteta koja rezultira u … /Govornica se ne razumije./…

Možda postoje već i iskustva, ministarstvo je govorilo o svojim iskustvima gdje je sabralo sve predstavke koje su dobili ono što su napravili. Zašto se to ne objavi? Naš časopis je bio zainteresiran da dobije i da pošalje na recenziju takav članak.

Imamo i Agenciju za znanost i visoko obrazovanje koje je napravila prvu rundu evaluacije visokih sveučilišta. Zašto se to ne objavi? Medicinski fakulteti u Bosni i Hercegovini koji su sami tražili kroz … /Govornica se ne razumije./… projekt evaluaciju unutrašnju i vanjsku su to objavili u recenziranom časopisu. I bilo je problema i bilo ih stid objaviti svoje kvalitete i svoje slabosti, ali su to ipak napravili.

I mislim da mi od akademske zajednice trebalo prvo početi istraživati da bi mogli napraviti dijagnozu, da bi onda mogli poduzeti mjere, a da ne bude kao što je većina ministara zdravstva rekla da oni ne žele istraživati korupciju jer bi time priznali da je ima, a mi svi znamo da je ima. . / .

Jer istraživanja govore o tome da baš u tzv. to se po definiciji kaže profesionalne uslužne djelatnosti kao što su edukacija i kao što su zdravstvena skrb da je tamo najviše korupcije i najviše posljedica za one koji se bore protiv korupcije jer je, istraživanja pokazuju, rad složen, ciljevi takvih struka su ambiciozni. Dobra praksa good practice je upitna ili diskutabilna, a discipline tržišta ponude i potražnje nema baš zbog toga što postoji ta autonomija i nezavisnost i zapravo računanje na državne novce.

I kako nema puno istraživanja, onda ja ne mogu ovdje dati savjet kao mjeru kao roditelj. Znam da sam djeci čitala seriju slikovnica o medvjedićima gdje ih roditelji uče raznim stvarima i problemima u životu. I jedna od njih je bila kad je mama medvjedica pustila kćer da prespava kod prijateljice, ali se dogodilo da roditelja nije bilo doma, da su došli drugi kolege i da su napravili zabavu koja je rezultirala uništavanjem kuće. I mama je rekla maloj medvjedici da je mora kazniti. I da je sada graundid na nekoliko dana, jer mora shvatiti da uz privilegije odlaska kod prijateljice dolazi i odgovornost.

I dok nemamo odgovornosti, a ta odgovornost počinje od malih stvari, jel vam dekan ili nekakav ili netko tko ima vlast i koji ima veliku privilegiju u akademskoj zajednici odgovori na pisma, pa vi pišete, ali nitko vam ne odgovara. Je li možete dobiti pristup zapisnicima sjednica fakultetskih vijeća? To su sve stvari koje su možda mane od kojih počinje korupcija, od najmanjih stvari.

Ali prije toga, prije svega kao akademska zajednica mislim da ovo Nacionalno vijeće može potaknuti prikupljanje istraživanja koja već postoje, rezultata. Može potaknuti agencije i ustanove koje već imaju neke rezultate da ih javno predstave i može potaknuti da se organiziraju potpore za projekte koji bi to i dalje nastavili istraživati.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala profesorici Marušin na konkretnim prijedlozima.

Akademik Silobrčić, korupcija na osobnoj razini.

Nakon njega prof. Dadić.

VLATKO SILOBRČIĆ:

Dobar vam dan svima. Ja sam Vlatko Silobrčić, član akademije. Ne vidim drugog akademika tu. Očito se to akademije ne tiče. Ja međutim govorim u svoje ime. Po mojoj ocjeni cijela naša država je u jednoj anomiji, totalnom neredu u kojem nije čudo da je i akademska zajednica isto tako u neredu.

Mene korupcija u akademskoj zajednici dakako jako smeta, ali me ne čudi. Zašto me jako smeta? Zato što akademska zajednica treba da obrazuje kako će netko obrazovati tko sam nije dovoljno obrazovan da se zna normalno ponašati. Kako će netko davati upute o tome kako da se netko u životu ponaša ako je sam koruptivan klijentelist itd.

Dakle, mislim da korupcija u obrazovanju je opasnija nego drugdje, a našim je društvima koliko god hoćete. Očekivati od onih koji nas vode da budu prosvjetitelji u tom pogledu ja vas molim nemojte.

Zašto je u obrazovanje posebno teška situacija? Zato što ima cijeli niz koruptivnih aktivnosti koji se nikako ne daju otkriti ako niste u stanju napraviti ono što naša akademska zajednica nije u stanju napraviti već desetljećima, a to je uspostaviti čvrsta mjerila kontrole kvalitete.

Ako nema kontrole kvalitete ne možete ni na koji način otkriti što se zapravo u zajednici događa i u tom pogledu sa kolegom Njavrom se potpuno se slažem. Zašto sam na kraju iz te opće slike došao na osobnu razinu. Zato što se uvijek korupcija na kraju svede na osobnu razinu.

Ja jednostavno moram spomenuti i imena jer je to javna stvar. Kako si može netko tko vodi jedno ministarstvo dozvoliti da u svom mandatu napreduje u resoru tog ministarstva. Svi to znaju. Piše se o tome, sankcije nikakve.

Kako si može dozvoliti predsjednik države da odlikuje ljude za posebno dostignuće u znanosti koji su doktorirali u 60 godini života i koji sa znanošću praktički veze nemaju. Svi to znaju upozoreni su javno i telefonom. Ništa se ne događa.

Kad bismo uspostavili ono što je kolega Njavro rekao. Da, to je rješenje. Moramo imati vanjsku, ne našu evaluaciju. Mi možemo koliko god hoćete naših komisija protiv korupcije osnivati koliko god hoćete. Sva moguća tijela za kontrolu kvalitete u Hrvatskoj svest će se na to da nema nikakve kontrole kvalitete jer će u tim tijelima, ne kažem svi, ali će biti koruptivnih pojedinaca. I ta tijela neće donositi prave objektivne odluke, nego će se ponašati prema tko zna kakvim napucima.

Prema tome, kontrola kvalitete ali objektivna, najučinkovitije je ovo što radi kolega Njavro izvana. Dajte da vidimo kako to izgleda nekomu tko s nama nema nikakvih ni rodbinskih ni političkih ni rođarskih veza. Ja vas uvjeravam ako se to striktno provede ili uzmite primjer onog katastrofalnog rada ministarstva u projektima. Kolega Vikić Topić žao mi je što vam to moram reći ali to je katastrofalno bilo obavljeno.

Vi ste imali ljude koji su sami sebi dodjeljivali projekte. Sjedili u istim komisijama koji su sami sebi odobravali projekte. Ljude koji su vodili odbore za nabavu opreme koji su sami sebi dodjeljivali opremu. Pa to nije teško vidjeti ljudi. To treba samo pročitati i u biti htjeti, htjeti nešto napraviti. Mi jednostavno to ne želimo.

PREDSJEDNIK:

Hvala akademiku Silobrčiću.

Definitivno kontrola kvalitete i što je moguće neovisniji kontrolori ključ je uspjeha u svim područjima pa tako i akademskoj zajednici.

Profesor Dadić također će govoriti o primjeni znanja i korupcije. Nakon njega gospođa Franekić.

IVAN DADIĆ:

Poštovani gospodine predsjedniče, dame i gospodo, štovani kolege.

Ja sam s Fakulteta prometnih znanosti Ivan Dadić.

Ja bih se osvrnuo na nešto što mislim da je temelj i uzrok korupcije u visokom obrazovanju, prvenstveno, a to je primjena znanja.

Mi zapravo u Hrvatskoj ne primjenjujemo znanje, to je dovelo do erozije hrvatskog društva, hrvatskog gospodarstva, dovelo je do smanjenja bruto domaćeg proizvoda, dovelo je do zaduženja oko 50 milijardi eura, i mislim dok ne budemo primjenjivali znanje da nećemo riješiti ni jedan od ovih problema.

Mi stalno govorimo o tome kako ćemo biti društvo znanja, međutim ja bih samo malo promijenio jednu riječ, pa bih rekao da trebamo biti društvo primjene znanja.

Ne mogu govoriti općenito o svim aspektima primjene znanja, ali mogu govoriti o primjeni znanja u transportnom sustavu koje je katastrofalno.

Jedna od zemalja koja najlošije primjenjuje znanje u razvoju transportnog sustava je Hrvatska. To se može dokazati na bezbroj primjera.

Nešto što opet bih vezao sa ovim, dugo vremena govorimo kako ćemo biti, želimo biti irski model. Od irskog modela nema ni i.

Od ne znam švedskog, norveškog, izraelskog, ne znam australskog modela gdje se znanje temeljito primjenjuje ništa ne, nisu nam to uzori.

Zapravo uzor nam je na neki način opća grabež koja je nastala poslije rata itd., opće siromašenje ljudi, vjerojatno seljenje kapitala vani itd.

Tako da su nam svima uzor su postali svi oni koji su se brzo obogatili, a ne oni koji svojim radom i stvaranjem donose nekakve rezultate.

Ja ću samo ovom prilikom, ne bih htio dužiti puno, samo ću se osvrnuti da ima 10 godina da je Hrvatski sabor jednoglasno gotovo donio Strategiju o razvitku prometnog sustava.

To vam je jedna hipokrizija recimo vlasti u cjelini.

U toj strategiji kaže da će se od ukupnog kolača za razvoj prometnog sustava 40% utrošiti za razvoj, za cestovni promet sustav …/Govornik se ne razumije./… taj cestovnog prometa, 25% za razvoj željeznice, 20% za pomorski i vodni promet, 10% za suvremene transportne tehnologije, odnosno terminalne, i 5% za zračni promet.

Ovo spominjem zbog toga što se od tada do danas nakon jednoglasne odluke Sabora nije ništa primijenilo od toga. Potrošili smo gotovo sve u ceste.

Kad govorimo o primjeni znanja, onda to znanje ide smo kod onih privatnih poduzetnika koji su relativno mali i skromni, i ne mogu puno znanje primijeniti, a osobito ne ova znanja, temeljena znanja, pa i ona temeljna razvojna znanja koja jesu tu jednostavno, jer su mali. A država nije dovoljno, kroz sve ove znanstvene projekte, poticala inovacije, znanje, primjenu znanja, itd.

Ako nema primjene znanja onda nam u državi, onda jednostavno i ono znanje što imamo seli izvan zemlje, a drugo znanje ne dolazi.

Kad bismo imali primjenu znanja onda bi znanje i izvana dolazilo ovdje. Onda bi se počelo primjenjivati, onda bi to znanje bilo na cijeni, onda bi znanstvenici i stručnjaci dobivali veće plaće i sve bi se na neki način normaliziralo.

Dok tog ne bude, neće biti ništa od ovoga.

I mislim bez obzira, mi smo sad, sigurno ćemo zaustaviti ove vulgarne korupcijske metode, ali dugoročno to neće dati rezultat ukoliko ne krenemo u razvoj, osobito razvoj proizvodno tehničkih znanosti. One su nestale iz hrvatskog društva. Nestale su iz hrvatske zemlje, jednostavno su, kao da su se odselile.

A odseljavaju kroz najkvalitetnije i najpametnije koji idu van i stvaraju bogatstva za druge zemlje.

Evo hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala prof. Dadiću.

Prof. Dadić je potvrdio jednu činjenicu koja je vrlo bitna, obzirom da je prije neki dan objavljen indeks transparency za Hrvatsku koji je 4,1. Lani je bio 4,4 što znači da smo u padu.

Ali to govorim jer svaki porast indeksa znači porast GDP-a.

Prema tome, borbom za znanje borimo se protiv korupcije i paralelno raste GDP. Dakle vidimo koliko je značajno.

Evo tu je i kolega Kristić koji ako bude htio se može uključiti, on je baš ekspert za porast indeksa transparency internationala i GDP-a u državama gdje se taj indeks mjeri.

Vrlo bitna tema, položaj mladih znanstvenika, novi kriterij za izbor.

Gospođa Franetić.

Nakon nje gospođa Škugor-Hrnčević.

FRANETIĆ:

Dobar dan svima, kolegice i kolege, predsjedavajući.

Ja sam, moram priznati, došla na ovaj sastanak upravo onom riječi kojom počinje naslov mjere.

Od tih mjera, odnosno od nekakvih konkretnih načina kako bismo mi se sa ovako velikim problemom mogli uhvatiti u koštac …/Govornica udaljena od mikrofona, ne razumije se./…

Možda na kraju je svjetlo u tunelu dao kolega Njavro, akademik Silobrčić, ali ja kao po obrazovanju biolog sam za evoluciju, nisam za revoluciju.

A zašto mladi? Ja sebe ipak smatram osobom koja sustavno prati mlade u znanosti.

25 godina radim u pokret …/Govornica udaljena od mikrofona, ne razumije se./… na području biologije. Znači od osnovnih škola, srednjih škola, kao član Upravnog odbora društva sveučilišnih nastavnika sam predstavnica Odbora za dodjelu nagrada mladim znanstvenicima. Unutar Hrvatske akademije tehničkih znanosti sam isto bila u …/Govornica udaljena od mikrofona, ne razumije se./… povjerenstvu za dodjele nagrade, uključujući i nagradu …/Govornica udaljena od mikrofona, ne razumije se./… za mlade znanstvenike.

Zašto sam se javila? Mi smo po nekim vrlo čudnim, ako netko me može demantirati ja bih bila vrlo sretna, kanalima dobili prije 14 dana slovima i brojkama, prije 14 dana prijedlog novih kriterija za izbor u znanstvena zvanja.

Ja neću pričati o području koje ne poznam i nisam kompetentna humanističke znanosti, te društvene znanosti. Ali s obzirom da sam ja završila PMF, magistrirala na medicini, doktorirala na PMF-u, radim na Prehrambeno biotehnološkom fakultetu, bila u matičnoj komisiji biotehničkih znanosti, matičnom povjerenstvu biologije, ja moram reći da sam se stalno zalagala prateći te mlade ljude od osnovne škole, pa do doktorata, neke od njih, da su u nekim područjima kriteriji jako visoki. To je vrlo sofisticirani način korupcije i pritiska na određene kategorije mladih da se ti kriteriji nekako ujednače.

Da bi rezultat bio da se to ujednačavanje napravilo tako da su se u nekim područjima …/Govornica udaljena od mikrofona, ne razumije se./… znanostima odjednom kriteriji za 300% digli.

Kriteriji se mijenjaju a da akademska znanstvena zajednica nije imala dovoljno vremena, niti mogućnosti da o tome progovori.

Mi smo u području biologije sa kolegama iz "Ruđer Boškovića", institut za medicinska istraživanja, i članovi matičnog povjerenstva organizirali nekoliko sastanaka, potrošili jako puno vremena i volje, jer smo htjeli pomoći odljevu onih mladih znanstvenika koji nisu mogli većina njih, ne radi toga što nisu pametni doseći neke od tih kriterija i otišli su iz sustava, onda se radi simulacija na temelju postojećih ljudi a nitko ne govori o onim mladima koji su otišli iz sustava, bili prisiljeni otići iz sustava da bi bili zastupnici neke firme, mislim ja neću spominjati imena, prodavali nekakve proizvode, a bili su odlični studenti, odlični doktoranti, i napravili dosta toga publicirali u vrhunskim časopisima, a na kraju nisu uspjeli brojčano zadovoljiti. Kriteriji imaju sada neke svoje i dobre strane, zato kažem da nisam za revoluciju i evoluciju, ali mi smo trebali svi zajedno imati dovoljno vremena da to pogledamo da zbilja budemo dovoljno pošteni polazeći od sebe da onda djelujemo da se ti kriteriji prilagode ali s time da se potencira kvaliteta a ne kvantiteta produkcije da bi ti mladi ljudi imali mogućnost u ostalim sustavima, i zato smo mi u društvu sveučilišnih nastavnika organizirali 10. prosinca 18 sati, u Hebrangovoj 17, a uvodni će predstavnik Nacionalnog vijeća za znanost profesor Krešimir Pavelić upravo jednu tribinu na tu temu pa vas molim da dođete i da sa svojim prijedlozima konstruktivnim da to bude sve skupa prilagođeno, a u pravcu što kvalitetnije znanosti u ovoj zemlji.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepo vama.

Na redu je gospođa Škugor-Hrnčević , članica Nacionalnog vijeća i za kraj imamo prijavljena dva rektora koji će zaključiti našu današnju raspravu najprije profesor Milković i na kraju gospođa rektorica Kravik.

Izvolite gospođo Škugor.

SMILJANA ŠKUGOR-HRNČEVIĆ:

Poštovanje ja sam Smiljana Škugor-Hrnčević ravnateljica HINA-e, sada tek vidim mog kolegu, malo si me zbunio.

Ja bih rekla ovo što je rekao gospodin Njavro i mislim da je još nekoliko vas to spomenulo a to slušam otprilike kada sam ja završila fakultet, povezivanja fakulteta odnosno tog znanstvenog dijela koliko nas izlazi, koliko će nas gdje se upisivati sa privredom, na žalost ja mislim da

je to veliki izvor svih kasnijih i ovih stvari i percepcije o korupciji i korupciji itd., jer ako ja ću govoriti, ja sam završeni politolog, ako od mog doba do danas se upisuje ja mislim negdje oko 70 ljudi svake godine ako ne i više ja stvarno ne znam gdje su se ti svi moji kolege, od mene pa nadalje a da ne govorim oni prije pozapošljavali.

Mislim da se onda otvaraju situacije da svak mora tražiti nekakvu vezu da bi se upravo on uspio zaposliti tamo, dakle ključ problema ja vidim u povezivanju svih fakulteta odnosno jednim programom povezivanja s gospodarstvom, to prvenstveno u ovim fundamentalnim strukama kao što su Ruđer Bošković, elektrotehnika itd., i ekonomija.

A sada jednu stvar koja mene jako muči a mislim da je nitko od vas tu nije dotaknuo, a mislim da ćete se složiti sa mnom, kada govorimo o korupciji na sveučilištu moram vam reći da živim 25 godina sa nastavnikom na sveučilištu i preko njega sam zapravo upoznata sa tim problemima.

I tu je rečeno manji broj profesora a ja bih rekla i manji broj studenata je uključen u korupciju, ali kada se kaže manji broj profesora nikada se ne kaže i manji broj studenata, zašto. Ja mislim da su to ljudi koji su punoljetni, pa ako neki student traži od profesora da ga pusti na ispit, da mu da čak i sada po ovim ISO standardima i ne znam čemu veću ocjenu, ja znam koliko su pritisci na profesore itd., ja mislim da bi i ta strana se trebala spominjati u toj percepciji korupcije i u samoj korupciji, to su dakle punoljetni ljudi a ja još nisam čula šte se na primjer nekom studentu dogodilo koji je to tražio od svog profesora.

I znate reći ću vam još jednu stvar, da ne mislite sada, otprilike ovako ja to gledam, svi za svoj rad možemo biti kritizirani, pa čak smjenjivani sami dati ostavku, otići itd., profesori, nastavnici u srednjim školama, političari, pa ako hoćete izbornik košarkaškog kluba reprezentacije, Bilić, samo ne mogu studenti i znate tko još ne može moji kolege novinari. E mi smo neprikosnoveni, mi ne možemo pogriješiti. A ja mislim da bi upravo ti mladi ljudi, 18 godina je i malo i puno, ja mislim da ja s 18 godina nisam bila ništa pametnija nego danas, ja sam možda danas imam više informacija, znam kako ću doći do neke informacije itd., ali mislim da moj moral, moje poštenje nije bitno različito danas u odnosu kada sam imala 18 godina, i kada mi nije palo na pamet da dođem mome profesoru da mi da dva a ja nisam učila za taj ispit.

Eto toliko.

PREDSJEDNIK:

Hvala gospođi Škugor.

Sljedeći je profesor Milković kako senat Sveučilišta u Dubrovnika potiče suzbijanje korupcije u Dubrovačkog akademskoj zajednici.

Evo profesor Milković prvi se dotiče još jedne bitne teme a to je uloge senata u poticanju korupcije o čemu se dosta govorilo kroz medije.

MATEO MILKOVIĆ:

Hvala vam lijepa gospodine predsjedniče, kolegice ikolege, također kolegice i kolege dragi prijatelji.

Ja sam želio diskutirati na jednu drugu temu, ali s obzirom da bi sada to bilo ponavljanje i nekakav možda samo … rečenica što smo čuli, odlučio sam se na to da konkretno dam primjer kako to senat Sveučilišta u Dubrovniku reagira na ove pojave pa ću ja jednim dijelom pročitati ove zaključke našega senata da se ne bi puno umarali slušajući i mučeći se sa nekakvim formulacija rečenica, a to ćete ja mislim uvažiti s obzirom nato da sam ja elektroinženjer. Mi rečemo strujni krug je zatvoren ili nije. Dakle, struja teče ili ne teče.

Možda uvodno nekoliko rečenica. Ne bih želio ipak da s ovog sastanka pođemo pa da imamo možda jednostranu ili možda neku poruku koja hoće reći nato a do sada sam to imao osjećaj nekako u tom prizvuku da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa ili Rektorski zbor ne radi ništa po ovom važnom pitanju.

Mogu svjedočiti da se zaista puno radilo na ovom problemu, da smo mi jako puno i na puno sjednica Rektorskog zbora i na puno sjednica u razgovorima sa Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa razgovarali na ovu temu. Ali je li to dovoljno, to je sada pitanje? I mislim da nikada nije dovoljno.

Ja ću jedan dio svoga izlaganja prepustiti mojoj dragoj rektorici sa Sveučilišta "Josipa Juraja Štrosmajera" iz Osijeka koja će i zaključiti. Malo nekakvih naših rasprava na sjednicama Rektorskog zbora. Ali mogu reći da smo baš poticani, ne samo poticani, pustimo aferu "Indeks" i koje su se događale i koje će se nažalost i događati, ali mi moramo učiniti sve da preventivno nešto napravimo, da toga bude što manje i manje. Dakle, da se ne događaju generalizacije, da se individualiziraju stvari, da to nije proces, da to nije većina, nego da su to pojedinci.

Mi ćemo morati ipak postaviti se tako da svaki koji radi svoj posao u svojoj sredini, kojim rukovodi, on je odgovoran za tu sredinu za koju rukovodi.

Prema tome, ne može se postavljati pitanje od vrha prema dnu ili obratno, nego svaki od nas koji rukovodi određenom ustanovom odgovoran je za tu svoju ustanovu. I mora napraviti makar toliko napora da ti rezultati suzbijanja u ovom primjeru teme korupcije, moraju biti svedeni na minimum i da nema dovoljno manevarskog prostora za nepodopštine koje se događaju, ja ih pod navodnike zovem nepodopštine, a to su zaista vrlo ružne stvari. I onda se ovdje mi između sebe ovdje pravdamo, ja nisam u tome sudjelovao, ali on nije. Ali meni ako kolega sa moje sredine ili iz mojeg užeg ili šireg okruženja napravi neku nepodopštinu, to je i meni vrlo neugodno i ja se vrlo neugodno osjećam u takvim situacijama.

Drugo ovom što ću vam sada reći na primjeru, zato želim biti vrlo koncizan, jasan i da ne gubimo vrijeme. Ovo što su zaključci Senata Sveučilišta u Dubrovniku oni nisu ono što bih rekli prepisani tekstovi i možda će i zvučati sada kada ovo pročitate već napisanih formulacija o etičkim kodeksima, koji nota bene ima svako sveučilište. I koje prema onome što smo čuli na sjednicama Rektorskog zbora, dolazi na žižu rasprava na pojedinim senatima, samo je to pitanje kako se to i na koji način provodi i može temeljito ući na to, uzevši o tome kako je koje sveučilište organizirano.

Jasno je da taj primjer ne možete uspoređivati na Zagrebačkom sveučilištu ili na Dubrovačkom sveučilištu. Jedno ima 340 godina tradicije, a drugo od 5 godina tradicije. I morate znati da se mi nalazimo u jednom procesu stvaranja učenja. Bolonjski proces je bolonjski proces i sve ono što ide na dušu negativnih intonacija na implementaciju bolonjskog procesa shvaćam kao nešto što treba poboljšati, a ne da od toga odustanemo.

Hoću reći da iskustva 340 godina ovog visokog učilišta u Zagreba sveučilišta je ono što su sva ostala sveučilišta uprta pogledom. Bilo u promišljanju, stvaranju i postavljanju i organizaciji koju ne želi nitko kopirati tko imalo želi nešto napraviti u svojoj sredini kao ono što ima Zagreb. Koristiti od onoga od Zagreba što ima najbolje u organizaciji, ali ne koristiti ovako veliko niti je to realno napraviti.

Ja ću pripomenuti da smo mi nakon sveučilišta u Zagrebu dobili tri tzv. srednja sveučilišta koja ove godine slave ili prošle godine 35 godina osnivanja, a unatrag pet godina dobili smo još tri mala sveučilišta.

Dakle, prošlo je 30 godina da se neki iskorak napravi, ali ja mislim nemojte me krivo shvatiti da je to sjajno, jer je taj regionalni razvoj i primjer i mogućnost iz kojega možemo i na korupciju djelovati.

Drugo što iz primjera to sam čuo, a to ću i potvrditi s obzirom na to da sam bio rektor Veleučilišta u Dubrovniku 7 godina, a došao sam iz sredine gdje sam 22 godine radio u industriji.

'97. godine mi smo vidjeli da Veleučilište u Dubrovniku mora uvesti sustav kvalitete poslovanja i sustav kvalitete praćenja nastave.

2003. kada je osnovano Sveučilište u Dubrovniku, 1. 10. kada je Sabor donio odluku, mi smo to implementirali. Posljedica toga je bila da je manevarski prostor nepodopština već bio limitiran. To ne znači da ih neće biti, to ne znači da nema primjedbi, a baš zbog toga što ima primjedbi, slijede i ovi zaključci o kojima ću vam sada nešto reći.

A oni su u prvom redu posljedica ankete koju svake godine, odnosno dva puta godišnje nakon završenog semestra, studenti govore o svojim nastavnicima, o propustima, o svemu onome što bi trebalo doprinijeti da sljedeća godina bude kvalitetnija i da se svaki nastavnik koji dobije na kraju ocjenu nakon takve ankete može naći u rektorovom kabinetu na razgovoru zašto je njegova ocjena mala ili zašto on ima takve primjedbe od određenih studenata.

Dakle, da skratim. Akademska zajednica Sveučilišta u Dubrovniku koji čine svi nastavnici, znanstvenici, suradnici i drugi sudionici u procesu visokog obrazovanja u znanosti na Sveučilištu u Dubrovniku, najoštrije osuđuju postupke pojedinaca članova Akademske zajednice, a posebice one postupke kojima su kršena temeljna ljudska prava, dostojanstvo, ugled i čast, jer nitko ne smije biti podvrgnut bilo kakvom obliku zlostavljanja.

Članovi akademske zajednice Sveučilišta u Dubrovniku obvezni su i dužni ponašati se u skladu s etičkim kodeksom znanstvenika, nastavnika i suradnika Sveučilišta u Dubrovniku.

Članovi akademske zajednice Sveučilišta u Dubrovniku ne smiju zloupotrijebiti svoj autoritet.

I sad ono vrlo važno. Ovo je tek negdje već reći ćete čuo, napisano ali nije. Neprihvatljiva ponašanja su svaki oblik neposredne ili posredne diskriminacije temeljen na religiji, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, rasi, rodu, spolu, socijalnom statusu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom uvjerenju i zdravstvenom stanju. Suprotno je etičkim pravilima i nije dopušteno.

Svaka vrsta uznemiravanja temeljena na religiji etničkoj i nacionalnoj, to piše, rasi itd. invalidnosti suprotno je etičkim pravilima i nije dopušteno. Spolno uznemiravanje na primjer verbalnih ili fizičkih prijedloga spolne naravi drugoj osobi, fizičko napastovanje, iznošenje šala i primjedbi koje su spolno obojenje, ruganje, ismijavanje koje su spolno obojene suprotno je etičkim pravilima itd.

Sukob interesa suprotno je etičkim pravilima i nije dopušteno. Nepoštivanje dostojanstva, ugleda i časti studenata suprotno je etičkim pravilima i nije dopušteno. Prava i dužnosti svakoga člana akademske zajednice Sveučilišta u Dubrovniku je upozoriti na neetično ponašanje bilo kojega člana ili na kršenje odredbi etičkoga kodeksa znanstvenika, nastavnika i suradnika Sveučilišta u Dubrovniku.

Senat nalaže svim pročelnicima i stručnim vijećima odjela da izrade program mjera radi ostvarenja radi ovih zaključaka. Ovo uredno ostvaruje, ovo se uredno provodi i ja mislim da je ovo jedna od dobrih mjera o suzbijanju korupcije i njegovim učincima koje imamo za ovaj primjer koji sam naveo.

Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala rektoru dubrovačkog sveučilišta.

I evo na kraju gospođa rektor osječkog sveučilišta.

Izvolite.

GORDANA KRALIK:

Hvala lijepa.

Već nam je vrijeme poodmaklo. Bilo je puno ideja. Dođeš s jednom idejom, poslije vidiš da ti ju je netko drugi već preuzeo, da se puno o svemu tome govorilo ali ipak dozvolite mi da se osvrnem u nekoliko naznaka kada je pitanje generalno, pitanje korupcije, mjera i ne mogu a da se ne osvrnem sa aspekta osječkog sveučilišta odnosno tamo nama istočne Hrvatske.

Dakle, da ili ne, korupcija da ili ne. Očito da jer najnoviji događaji koji su bili. O korupciji se uvijek govorilo. Govori se o prodaji ispita, govori se o teškim, o ulazu na fakultete, govori se o nekim protekcijama itd. Iako je često puta bilo kad ide ovako tiho od uha do uha onda ima puno veći odjek nego ako bude netko prozvan i o tome se raspravlja.

Događaj sa "Indeksom" je potvrdio korupcija da se dogodila. Mi ne možemo sada reći to se dogodilo samo na zagrebačkom sveučilištu pa mi smo svi drugi imuni, sva druga sveučilišta su super itd. Nismo skloni takvom razmišljanju.

Kod nas u Osijeku bilo je također govora o kupovini ispita, o nekim nekorektnim nečasnim radnjama. Međutim, vrlo tijesni kontakti sa našim dekanima, pročelnicima dovode do toga da jednostavno nastojimo ići u susret tom problemu.

Onog trenutka kad dekan kaže dajte mi imenujte tu osobu koja je platila, gdje se to dogodilo tu je točka i tu prestaje onda svaka rasprava. Evo, ovdje sjedi profesor Turkalj dekan našeg najvećeg fakulteta. Čim imaš puno studenata imaš i više problema nego neki drugi studiji.

I kako mi to smo gledali korak dalje. Kada je bilo prigovora na ispite mi smo uveli više ispitivača. Vidimo da sada bilo je govora ovdje, meni je žao da nema profesora Pavića predsjednika rektorskog zbora jer smo mi danas govorili isto tako o nekim stvarima. Vi znate da je rektorski zbor danas zasjedao i pitanje ovih nemira studentskih, pitanje studentskih zahtjeva, pitanje novog Zakona o sveučilištima. To su sve stvari koje se nas tiču i mi ne možemo reći da one nisu naše ali isto tako ne možemo niti govoriti o svemu tome što je do sada napravljeno da je loše. Ne možemo reći tako.

U nacionalnoj razini imamo naše ministarstvo. Ja nisam ovdje da branim ministarstvo. Državni tajnici su ovdje u stanju sami govoriti o tome ali mi imamo dva nacionalna vijeća, imamo njihovo djelovanje. Mi znamo da su svi naši programi kakvi god oni danas jesu mi ćemo ih ponovo preispitati ali su prošli valorizaciju. Mi imamo agenciju gdje je u toj valorizaciji bio i domaći i vanjski recenzent, imamo vrednovanje pojedinih visokih učilišta. Sve su to koraci koji vode prema kvaliteti.

I ja mislim sada kada se sagledava ovo sve skupa gospodine predsjedniče ove naše rasprave imaju različite tonove, ali to je i dobro jer mi dolazimo iz različitih sredina i svatko od nas primjećuje određene probleme koji su imanentni toj sredini.

Gospodin profesor je rekao šta je sveučilišni profesor. Mi u Osijeku mislimo da je to izuzetno časno zvanje. Nije lako biti sveučilišni profesor ali iz toga proizlazi njegova velika odgovornost.

Ako kažemo da je pitanje autonomije nešto što je imanentno akademskim sredinama to je točno i stvarno to pitanje i autonomiju treba dosljedno, gospodin profesor je to jako lijepo ja sam zapisala, treba dosljedno njegovati. Kako? Tako da se mi svi koji djelujemo u toj akademskoj zajednici damo svoj doprinos.

Priprema se novi Zakon, bilo je ovdje govora, o sveučilištima. Danas je zaključeno da će do kraja godine ne draft, postoji neki draft koji kruži okolo pa on samo izaziva nervozu među ljudima. Ja ne znam kakvo smo mi društvo, čim se negdje nešto napiše onda to odmah ide dalje ali će tekst zakona, prijedlog zakona doći do kraja godine.

Mi smo rekli nek to bude božićni zakon. Prema tome, ja sam sigurna da će cijela akademska zajednica imati prilike raspravljati o tome.

Žao mi je što profesor Flego je brzo otišao. On je diskutirao sa tri aspekta. Jedan aspekt je bio gradite nove Harvarde itd., znate. Meni je čast da se danas u Hrvatskoj ulaže više od 3 milijarde kuna, hoćemo ih zvati harvardima ili ćemo zvati osječki kampus ili kako ćemo zvati.

Šteta što prethodni ministri i prethodne strukture nisu ranije krenule. Baštinili smo taj nesretni rat i tu tešku situaciju, vjerojatno je to sve imalo svoga utjecaja. I mi u Osijeku smatramo da je stvarno pitanje kvalitete sada u ovom trenutku i za ubuduće u perspektivi je osnovno pitanje.

Ako se ne rješava pitanje kvalitete, ako se definiraju mjerila kontrole onda se ide u susret mnogim stvarima koje vode naprijed i mnogim stvarima koje će suzbijati korupciju.

Mi imamo također Etičko povjerenstvo, upravo radimo Pravilnik o stegovnoj odgovornosti nastavnika, radimo Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata. Vjerujte, svi su bili na nogama, nikom to nije bilo pravo to što smo mi napisali u prvoj varijanti. Mi smo morali produžiti raspravu jer mnogima se to ne sviđa ali neke stvari se moraju definirati iz razloga da bi se kasnije mogle kontrolirati.

Da bi završile na kraju, gospodine predsjedavajući, ja mislim da ćete vi vrlo uspješno napraviti jedan sažetak iz ovih naših rasprava, ali da je ovdje pravo rečeno da odgovorna tijela u

okvirima prava i obveza utvrđenih zakonima i statutom sveučilišta dužna su uspostaviti učinkoviti sustav mjera i nadzora radi prevencije.

Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala vama, gospođo rektor.

Ta rečenica je ključna. Bez prevencije i adekvatnih mjera koje treba provoditi na svim sastancima sveučilišta neće biti uspjeha.

Drago mi je da je državni tajnik imao vremena i uporno i pažljivo slušao cjelokupnu raspravu iz jednostavnog razloga što je vladino povjerenstvo, na čijem je čelu premijerka Kosor, jučer donijelo odluku o potrebi revizije Akcijskog plana suzbijanja korupcije što je uostalom bio i prijedlog upravo našeg Nacionalnog vijeća.

Tako da će državni tajnik moći sve ove primjedbe koje su danas izrečene prenijeti ministru Fuchsu kako bi ministarstvo kao nositelj u svom dijelu borbe protiv korupcije moglo uvrstiti sve ono o čemu smo mi govorili u taj svoj plan.

Ja dajem riječ gospodinu državnom tajniku na kraju ove naše današnje rasprave, prije nego što zaključnu riječ dobije profesor Horvatić.

Izvolite, profesore.

DRAŽEN VIKIĆ-TOPIĆ:

Poštovane dame i gospodo, kolegice i kolege.

Evo ja se zahvaljujem. Mislim da je ovo bila jedna odlična rasprava. Ja ju nisam shvatio kao dizanje tonova naravno. Kad su u pitanju diskusije različitih mišljenja pa uvijek malo mora biti.

Držali smo to zaista na jednom visokom nivou i drago mi je što se danas desilo kao što je bilo nedavno na Saboru hrvatskom da kad smo izglasavali Zakon o osiguranju kvalitete i Zakon o Nacionalnoj zakladi za znanost sjećam se kao i danas, od 125 prisutnih mislim da je u prvom slučaju 123 glasalo za, a dvoje su bili suzdržani. U drugom slučaju možda troje suzdržanih.

Znači, konsenzus svih političkih opcija je postignut. Mi smo svi svjesni šta treba popravljati i mijenjati. Izrazito me to veseli kao akademskog građanina. Naravno, grešaka ima. Kao što je rekla profesorica grešaka ima, grešaka će uvijek biti, ne bježimo od njih. Neke smo ispravili. Profesor akademik Brčić je dobro napomenuo da je bilo zaista grešaka u projektima u povjerenstvima. To smo nešto što smo mogli sankcionirali, neki ljudi su otišli.

Ali kažem, ono što je ključno, moramo svi bit više profesionalniji. To je kolega profesor isto Pisk spomenuo. Naime, često se dešava da sa različitih sastanaka povjerenstva informacije cure da je to upravo nevjerojatno, do te mjere što ja ne volim ali moram sad spomenut, na jednom zadnjem takvom sastanku sam doslovno morao zaprijetit kad saznam da će otići informacija van da ta ekipa od kuda odlazi neće dobiti …/Govornik se ne razumije./… što je zapravo malo žalosno, jer to kao da se ponašamo s djecom.

Moramo se svi profesionalizirat, moramo pazit da se ne iznose informacije recenzenata, povjerenstva i slično. Tako recimo odmah da vam kažem profesorice …/Govornik se ne razumije./… ovo što ste dobili ne morate brinuti. To neće ništa bit odlučeno dok akademska zajednica ne prodiskutira. Kako je to procurilo ja ne znam, ja službeno ništa nisam dobio, dobio sam kao i vi.

Prema tome, dok to ne dođe službeno za mene to ne postoji. Rekli smo…

… /Upadica se ne razumije./…

Dobro, dobro, pravila procedure. Službeno potpisano za mene zna se kod nas procedura, a po internetu svašta kola i po webu i po raznim sajtovima, uopće ne uzimam to u obzir, nitko od nas. Moramo procedure i pravila poštivat. Zna se kako stvari funkcioniraju.

Znači, isto tako vrijedi i Zakon o sveučilištu. Naravno da to mora se prodiskutirati, uopće nije sporno. Zašto sad neka varijanta isto kola ne znam, izaći će van, sve ćemo kritički prihvatit što možemo i znači nemojte brinut se.

Ono što je ključno, mislim da je tu gospodin profesor Njavro izvanredno rekao, zapravo ključna je u biti, znači nije samo važan novac, može se i s manje novaca … /Govornik se ne razumije./… kvaliteta je ključna. A on bez kvalitete će ići, problemi će se rješavati, korupcija koja, kažem, naravno uvijek postoji i postojat će, ali moramo se žestoko protiv nje boriti.

I sad još samo malo možda što bi samo, malo sam si zapisao. Hvala, zaista sam si puno korisnih evo vidite, ja sitno pišem pa tu stane na jedno četiri strane što sam napisao. Prenijet ću gospodinu ministru Fuchsu.

Naravno ono što je ključno, još je netko spominjao da naši ljudi dosta odlaze van. Gledajte, to ne može se spriječiti. Ja čak smatram da je dobro da određen broj ljudi visoko obrazovanih odlazi van, uče nešto vani i vraćaju se natrag. Puno je važnije kako ih privući natrag, po meni. To je puno važnije.

A gledajte, ja ću vam reći, ja sam gledao jednu statistiku, danas smo dosta svi govorili o statistikama Svjetske banke, najviše visoko obrazovanih odlazi iz Irske. Molim lijepo, jedna od najrazvijenijih zemalja u znanosti, prva, pardon Malta je prva 32%, onda Irska, onda je ako se ne varamo Bosna i Hercegovina, onda smo mi 23%.

Prema tome, gledajte, ali naravno da treba programe razvijat da te ljude privlačimo natrag i oni će nam sa svojim prijenosom znanja puno pomoći u našem razvitku.

Evo najviše se zahvaljujem na svim konstruktivnim ovim prijedlozima, diskusijama i ja ću gospodinu ministru prenijet.

Hvala lijepa, gospodine predsjedniče.

PREDSJEDNIK:

Hvala državnom tajniku.

Evo prije nego što dam riječ profesoru Horvatiću koji će zaključit današnju raspravu, ja bih se zahvalio svima koji su se odazvali pozivu, koji su sudjelovali u raspravi.

Mislim da ćemo se svi složiti da u Hrvatskoj borba protiv korupcije zapravo znači borbu za budućnost Hrvatske, a da je to u obrazovanju posebno važno.

Ono što bih ja uvijek želio naglasiti, da borbe protiv korupcije nema bez zakonodavnog i bez institucionalnog okvira pa je veliki problem ako su zakoni loši, ako imamo istovremeno i institucionalnu korupciju, jer onda borbe protiv korupcije nema.

Ali uzmimo čak varijantu da imamo dobre zakone, da imamo dobre institucije, onda sve to neće donijeti rezultate ako padamo na ljudima.

. / .

I zapravo sve se na kraju svede na čovjeka pojedinca koji svaki na svom mjestu mora pokušati odupriljeti se korupciji a to je onda transparentan rad, odgovoran rad, rad koji je javan kada smo u pitanju mi političari ali i svi u akademskoj zajednici.

I naravno neprestano osiguravanje kvalitete i kontrola kvalitete koja mora uključivati one koji su potpuno neovisni u toj kontroli koju rade i naravno kontinuirano istraživanje korupcije jer samo na bazi kvalitetnih podataka možemo eto, ja sam da ponovim liječnik dijagnosticirati stanje i ponuditi terapiju.

Evo, dajem riječ prof. Horvatiću koji će zaključiti našu današnju raspravu.

Profesore izvolite.

PROF.DR.SC. ŽELJKO HORVATIĆ:

Ja bih najrađe rekao zaključujem. Osim toga nemam ama baš ništa za reći. Ali iskoristit ću tri ili četiri minute. Oprezan sam da kažem da ću biti kratak, jer neki koji su rekli da će biti kratki su bili jako dugi.

Naš naziv ili naslov naše današnje tematske sjednice, mjere koje se poduzimaju u visokom obrazovanju za suzbijanje korupcije. Ja moram reći da sam o tim mjerama najmanje čuo. Čuo sam jako lijepih istupa, ali o mjerama sam najmanje čuo osim Dubrovnika koji je po starim tradicijama

dubrovačkih srednjevjekovnih statuta kazuistički pristupio šta je sve zabranjeno, šta nije dopušteno. Ali to još nisu mjere. Kako ćete identificirati te diskriminacije?

Meni se jako sviđalo u medicini, odnosno u zdravstvu kad su počeli objavljivati elektroničkim putem na e-mailu popis pacijenata koji se prijavljuju za neke preglede koji su jako komplicirani i na koje se čeka po 6 mjeseci. Onda sam pitao nadležnog ministra koliko se mimo toga ipak pregledava.

Apolutno toga uvijek ima, postoje hitni slučajevi i ja sam dodao i postoje slučajevi koruptivni. Ali to je bio prvi korak. Prvi korak je bio kad su se prijemni ispiti počeli objavljivati, odnosno kontrolirati elektroničkim putem, odnosno anonimno. Onda asistent nije mogao dopisati pitanja na one šalabahtere koje su. To su mjere. Nema ni jednog ispita koji nije javan, a javnost ispita nije, cure nemojte ići unutra, znate ja to s profesorom ću. Onda ovi ostanu vani jer se i na njih to odnosi. Bezbroj anegdota imamo. Ne može se dogoditi optužba za korupciju na spolnim ne znam kako se to zove nametanjem ili nečim drugim ako nisu sami u četiri oka možemo. Pa nek' ona vrišti ili on koliko god hoće ako ih je još 10 unutra. Prema tome, to su mjere.

Zadaća je bila i namjera ove tematske sjednice koja je u 93,6% prema mojim poznavanjima matematike koji potpuno graniči sa nulom bilo kvalitetno u odnosu na ono što smo htjeli postići. Ali čeka nas još jedan korak dalje možda za tri mjeseca, možda negdje u veljači ili ožujku da konkretiziramo mjere koje su poduzete u visokom obrazovanju da se prevenira korupcija. O njima danas nije bilo dovoljno govora ilustrativno, transparentno i odrješito.

I još nešto. Nisam čuo kad je kolegica .../Govornik se ne razumije./... govorila ali mi je bilo prenešeno, jer čuo sam samo ne tako visoki tonovi. Možda je to stil. I moj stil je takav i mi bi se vrlo dobro složili u jednom duetu. Ali moram vam reći nema generaliziranja.

I nitko u ovim prostorima Hrvatskog sabora i Nacionalnog vijeća nije nikada generalizirao nego smo uvijek inzistirali na pojedinačnim slučajevima koji ne mogu dovesti u pitanje čast i ugled sveučilišne zajednice, akademske zajednice i svih nastavnika koji pošteno rade i teško rade i nisu dovoljno financirani i nisu dovoljno poštivani u društvu.

I na njih ne može i ne smije pasti ljaga. Dakle, nema generaliziranja. I to ne generaliziranja od mene kao sveučilišnog profesora nego od Nacionalnog vijeća nikad nije bilo generaliziranja. A to što pojedinci imaju određenu komunikaciju sa nečim što im ne valja to je jedna normalna i jasna.

I na kraju, odgovornost onoga što je rekao jedan od rektora dubrovačkih, odgovornost za svoju ustanovu. Horizontalna i vertikalna. To je moguće postići dragi poštovani kolega u Dubrovniku, to je moguće u Zadru. Već puno teže u Osijeku i još teže u Splitu, a u Zagrebu nemoguće. Znate zašto nemoguće? Ne zato što je autonomija sveučilišta jedna autonomija sastavnica drugoj i autonomija katedara i zavoda i svaki profesor misli da je institucija za sebe, nego zato što je ovakvim kompleksom nemoguće upravljati na taj način da se suzbije korupcija.

I tu treba se uhvatiti u koštac sa tim problemom. O tome se godinama govori da će se raspasti Zagrebačko sveučilište ili neće na tri ili četiri ili pet. Ovog trenutka neću govoriti niti najavljivati. Sva sreća nema nikoga od tiska da bi to prenijeli, pa rekli najavljuje se raspad Zagrebačkog sveučilišta. Ne to, nego to je ista situacija oprostite mi na usporedbi time ću doista završiti kad u Hrvatskim autocestama postoji korupcija, onda čelnik Hrvatskih autocesta ili nadležni ministar kaže pa to je sustav kojim se ne može kontrolirati.

To je isto sa Zagrebačkim sveučilištem, pa i splitskim, riječkim malo manje, sad da ne govorim o osječkim itd. Vi znate tu ranu. Prema tome, upotrijebit ću riječ razbiti, ali u Engleskom to puno ljepše zvuči finije na horizontalnu i vertikalnu odgovornost po institucijama u što manjem fragmentu. To znači zavod sam za sebe nek' propiše mjere. U njegovom zavodu će biti najčišća situacija što se može zamisliti kao što je neću sad reći pranje ruku, nego u taj zavod se ne ulazi u cipelama, nego u onim nanulama. Bravo! To mi je fala.

Dakle, u nanulama se ulazi i to je mjera. I Franetićka ili ne znam tko drugi će reći u mom zavodu je mogućnost korupcije svedena na nulu, a da će je biti to je jasno. Jer će netko i na nanulama donesti virus, pa će netko i u takvom režimu biti koruptivan ili će inkriminirat na korupciju.

Zavod, katedra, odjel sastavnica sveučilišta, a onda dolazi sveučilište koje onda propisuje te vertikalnu i horizontalnu mrežu. Poštovane i drage kolege. Kao uvodničar mogu reći da sam više nego zadovoljan, ne toliko odazivom, ali kvalitetom o kojoj Njavro govori. Kvaliteta je puno važnija bila danas nego što je bila ispunjavanje zadaće iz naziva.

Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala profesoru, hvala svima.

Vani je kava da se osvježite. I molim vas da ovo bude poticaj za buduće rasprave i na sveučilištu i gdje god se nalazite. I još samo ako ocjenjujete da ima bilo koja tema koju biste željeli da ovo Nacionalno vijeće raspravi slobodno nam pošaljite prijedloge mi ćemo organizirati tu raspravu.

ZAVRŠENO U 14,31 SATI.